

Могиллянські джерела

Видання Києво-Могиллянської Академії

№ 1
лютий, 2000

Читайте в номері:

Жінка як операційна система

*Хроніка
академічного життя*

*Чому студенти не ходять на
лекції?*

Вісті з колегіумів

Заоканські враження

Часопис “Могиллянські джерела”

Розпорядження
президента НаУКМА
№ 11 від 2000-02-15

Наша адреса:
04 070, м. Київ,
вул. Сквороди, 2
Тел.: (044) 463-69-31
Факс: 463-69-31

E-mail:
wzubko@ukma.kiev.ua

З ЖІНОЧІМ СВЯТОМ!

Дорогі жінки!

Сердечно вітаємо вас і зичимо щастя, здоров'я, доброго гумору і натхнення! З усієї своєї (яку вже нам Бог дав) чоловічої душі зичимо вам радості і втіхи від життя, яке іспитує вас щоденно і тяжко. Хай буде в ньому бодай трохи більше світла і менше смутку, більше свята і менше мороки, і значно більше Великої Ніжності, якої цураються наші сухуваті електронноносієні часи. Хай буде більше щасливої Любові, яку втілюєте в собі ви – наші Матері, Жінки, Доні і Сестри.

Ми зичимо, аби ваші мрії сповнялися, а сподівання справджувалися, особливо в тій частині, в якій ми, чоловіки, не годні їх збагнути через вроджену простоту своєї уяви та відпущений нам природою спектр бажань. Але повірте в щирість наших почуттів: ми справді хочемо, аби вам було добре! І нічого не вдіяти, коли ви – з властивою вам інтуїтивною проникливістю – запримітите в цьому нашу тривогу про самих себе. Скільки вже тисячоліть сплигло від наших милих розмов під отим Древом, а ми так і не навчилися брехати.

Ми вітаємо вас у це передвесня безвідносно до оплутаних різними історичними інтерпретаціями календарних дат, а за прадавньою традицією задобрювати долю на світанку нового дня. Бо ви і є наша Доля і наше світло!

Насправді ми любимо і шануємо вас **повсякчас** – навіть у дощове літо чи сльотаву осінь, тільки нам не завжди вдається пробитися з цим визнанням своєї віри на сторінки преси та в ефір, зайняті усілякою марнотою. Та й не з руки щоденно афішувати свої сокровенні почуття. Проте раз на рік вони з наївною самочинністю вихоплюються з наших чоловічих сердець, - то ж бодай посміхніться у відповідь!

За все чоловіцтво Києво-Могиллянської Академії -
горді цією великою честью

В'ячеслав БРЮХОВЕЦЬКИЙ - президент НаУКМА

Сергій ІВАНЮК - ректор НаУКМА

Володимир МОПЕНЕЦЬ - голова Вченої ради НаУКМА

З М І С Т

	<i>Привітання з жіночим святом</i>	1
	<i>Про видання часопису "Могілянські джерела"</i>	3
	<i>Пам'яті Володимира Полтавця</i>	5
Хроніка академічного життя		
	<i>З "Життя славетних"</i>	7
	<i>Призначили</i>	7
	<i>У кілька рядків</i>	8
	<i>Самі будуємо свій храм</i>	9
	<i>Нові зустрічі з Ліною Костенко</i>	10
	<i>Новини з Галицького коледжу</i>	10
	<i>О.Третякова. Семінар керівників коледжів і колегіумів</i>	11
Вісті з колегіумів		12
Ухвалили	<i>З грудневого засідання Вченої ради</i>	13
В царині науки	<i>М.Брик. Дні науки</i>	14
	<i>В.Житник. Державність мови в контексті політичної та культурної самосвідомості народу</i>	16
	<i>До сяючих вершин науки</i>	17
Знайомтесь ближче	<i>Б.Шалагінов. Дмитру Сергійовичу Наливайку - 70</i>	18
Наболіло? – Давайте обміркуємо! (Матеріал для дискусії)		
	<i>Чому студенти не ходять на пари?</i>	20
З досвіду колегіумів	<i>Н.Невінчана. Вчитель не має права здаватись порядним. Він мусить ним бути</i>	21
	<i>А.Паламарчук. Посвята у колеґіанти через пострижини</i>	24
Вчора – колеґіант, сьогодні - студент		
	<i>Про рівень підготовки випускників колегіумів (До обговорення на Вченій раді)</i>	25
З далеких мандрів повернувшись ...		
	<i>В.Моренець. Заокеанські враження</i>	26
Літературна сторінка	<i>Інна Бучинська. Що не усмішка – конфлікт</i>	28
	<i>Марія Яременко. Літопис – то місток з минулого в майбутнє; Чи є то життя?</i>	28
Культурно-мистецький калейдоскоп		
	<i>Вісті з Києва, Миколаєва, Тернополя, Кременця, Рожніва</i>	29
Зі спортивного майданчика		
	<i>Студентський фініш першої Універсиади</i>	30
Академічні усмішки	<i>Семен Гороховський. Жінка як операційна система з студентського гумору</i>	32
Настільні документи	<i>Розпорядження президента НаУКМА В.Брюховецького "Про особливі умови прийому в 2000 році"</i>	34
	<i>План роботи Вченої ради на другу половину 1999/2000 н.р.</i>	36
	<i>Положення про змагання "Vivat, professore!"</i>	37

050
21742

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 15 лютого 2000 р.

№ 11

м. Київ

Про видання часопису
“Могилянські джерела”

1. З метою поширення інформації про роботу структурних підрозділів НаУКМА, коледжів і колегіумів, які працюють під його патронатом, узагальнення та впровадження кращого досвіду навчальної, наукової, методичної та виховної роботи започаткувати періодичне видання під назвою “Могилянські джерела”.
2. Затвердити склад редакційної колегії (додається).
3. Встановити, що на першому етапі видання виходить не рідше двох разів на навчальний рік обсягом до 1,5 друкованих аркушів і накладом до 200 примірників.
4. Ректору НаУКМА С.Іванюку створити необхідні умови для роботи редакційної колегії, тиражування та поширення накладу.
5. Віце-президентові зі зв'язків з філіями та колегіумами В.Зубку провести в березні-квітні 2000 р. в м. Києві одноденний робочий семінар-нараду з членами редколегії та представниками кореспондентських пунктів в навчальних закладах, що працюють під патронатом НаУКМА.

Президент НаУКМА

В.Брюховецький

Від редакції:

Отож, збулося!.. Ми отримали пунівку в життя. Подякуємо за це не тільки президентові, а й нашому попереднику – часопису під нульовим числом й імперативною назвою “Єднаймося!”, а головне, разом подбаймо про те, щоб він став для всіх нас і цікавим, і потрібним.

572378

БІДЬМО ЗНАЙОМІ!

Додаток
до розпорядження
президента НаУКМА
від 15 лютого 2000 р. № 11

РЕДКОЛЕГІЯ
часопису "Могілянські джерела"

Зубко Вадим Микитович	- віце-президент НаУКМА зі зв'язків з філіями та колегіумами, головний редактор
Дяченко Людмила Іванівна	- помічник президента НаУКМА, заступник головного редактора
Белашко Ірина Юріївна	- керівник відділу зв'язків з громадськістю НаУКМА, відповідальний секретар

Члени редакційної колегії:

Авдієнко Ігор Васильович	- заступник директора Донецького гуманітарного колегіуму
Боднар Галина Миколаївна	- завуч колегіуму "Гуцульщина" (с. Рожнів Івано-Франківської області)
Василишин Олег Васильович	- заступник директора Кременецького педагогічного коледжу імені Т.Г.Шевченка
Вірланов Юрій Юрійович	- декан факультету економіки та фінансів Миколаївської філії НаУКМА
Деоргієв Олександр	- студент Миколаївської філії НаУКМА, головний редактор газети філії "Вагант"
Задорожна Наталія Сергіївна	- завуч колегіуму "Берегиня" (м. Черкаси)
Мороцький Олександр	- студент НаУКМА
Парило Омеляна Омелянівна	- викладач Галицького коледжу (м. Тернопіль)
Півненко Анатолій Сергійович	- директор колегіуму "Аріадна" (м. Феодосія)
Радькова Ала Вікторівна	- завуч Северськодонецького колегіуму (Луганська область)
Третякова Олена Василівна	- координатор роботи з колегіумами НаУКМА
Устинова Валентина Федорівна	- вчитель Києво-Могілянського колегіуму
Чеховська Людмила Йосипівна	- завуч "Січового колегіуму" (м. Запоріжжя)

29 жовтня 1999 року співробітники і спудеї НаУКМА, представники громадськості м. Києва і всієї України прощалися в конгрегаційній залі університету з видатним вченим, талановитим адміністратором, вчителем і лікарем, з прекрасною, веселою, щирою та порядною людиною —

Володимиром Івановичем Полтавцем.

На 59 році пішов з життя керівник департаменту соціальних наук і технологій та школи соціальної роботи, голова Вченої ради НаУКМА, доктор медичних наук, професор, консультант і учасник популярного телевізійного ток-шоу "Табу" ("Доктор Табу").

Травми, отримані внаслідок дорожньо-транспортної пригоди в м. Києві, виявились несумісними з життям...

... І порожнечу, що виникла, заповнити неможливо.

Всім, хто мав щастя працювати з Володимиром Івановичем, добре відомі його толерантність, знання і розуміння людей, бажання їм допомогти.

Ми втратили талант, і всі слова тут зайві.

Важко уявити роботу Вченої ради НаУКМА без її мудрої Голови.

Він був сонячною людиною і залишається таким в нашій пам'яті назавжди.

Члени Вченої ради

* * *

Він був рішучою людиною, здатною на несподівані для багатьох вчинки. Відомий вчений, практикуючий психіатр і нарколог, завідувач кафедрою Дніпропетровського медичного інституту, який мав добре ім'я і спокійну роботу на високій заслуженій посаді, раптом зривається з місця й переїжджає до Києва, де створюється новий університет. Він працює проректором, потім деканом і головою Вченої ради Університету.

Знаний психіатр, член Асоціації психіатрії України, редактор-кореспондент англійського журналу «The British Journal of Psychiatry», експерт Всесвітньої організації охорони здоров'я, професор, якого запрошували з доповідями й лекціями до Піттсбургського (США), Ратгерського (Канада), Опорто (Португалія) університетів, Лондонської школи економіки, він несподівано для багатьох захоплюється цілком новою в Україні справою – соціальною роботою – і створює першу в Україні школу соціальної роботи Національного університету «Киево-Могилянська академія»...

Він був багатою людиною – багатою можливостями й енергією. Одночасно: голова Вченої Ради університету, декан департаменту соціальних наук і технологій, керівник Школи соціальної роботи, телеведучий, відомий у країні «Доктор Табу», практикуючий лікар, автор підручників, посібників, численних публікацій у науковій періодиці...

Він був красивою і щедрою людиною. Його обожнювали співробітники й студенти, він був

справжнім психологічним центром очолюваних ним навчально-наукових підрозділів, Джерелом насаги й веселого робочого настрою для всіх, хто його оточував.

Яке зусилля доводиться робити, починаючи кожен абзац! Так несумісні слова «він був» з іменем Володимир Іванович Полтавець! Але смерть неблаганна. виправити щось – не в людських силах.

Любити і пам'ятати – ось те, що нам підвладне. Його пам'ятатимуть друзі та співробітники – в Дніпропетровському університеті, в Національному університеті «Киево-Могилянська академія», на студії «1+1», у багатьох закордонних університетах, де він брав участь у конференціях, читав лекції та вів семінари. Його ім'я житиме в пам'яті вчених, знайомих з його науковими працями, його образ житиме в пам'яті телеглядачів, які звикли його очима бачити гострі й нагальні проблеми нашого суспільства. Його душа житиме в душах численних пацієнтів, для яких він був символом зцілення від страждань. Його ідеї житимуть у діяльності учнів – перших дипломованих соціальних працівників України.

І безперечно, він житиме в своїх синах. Вони такі схожі на нього – Денис та Іван: такі ж високі, енергійні, талановиті, як їхній батько. Він житиме і в серці невітної вдови Олександри Йосипівни.

Ми віримо, що це прощання стане початком його нового життя.

Колеги, друзі, учні

////////////////////////////////////

На знак визнання видатного внеску в прогрес ХХ століття Почесним Дипломом
нагороджені:

*В'ячеслав
Брюховецький,*
президент НаУКМА

Ніна Тоцька,
професор кафедри
української мови
НаУКМА

Почесний диплом засвідчує приналежність нагородженого до осіб, чия біографія включена до довідника "Життя Славних" та видань Американського Біографічного Товариства.

ПРИЗНАЧЕНО:

Щербака Віталія Олексійовича,
доктора історичних наук, виконуючим обов'язки декана факультету гуманітарних і суспільних наук (з 20.09.99)

Хмелька Валерія Євгеновича,
професора, доктора філософських наук, виконуючим обов'язки керівника департаменту соціальних наук і технологій (з 29.10.99)

Бажала Юрія Миколайовича,
професора, доктора економічних наук, керівником департаменту економічних наук (з 28.12.99)

Суценка Володимира Миколайовича,
доцента, кандидата юридичних наук, декана факультету правничих наук, завідувачем кафедри загально-правових наук (з 04.01.2000)

Коваля Леоніда Васильовича,
професора, доктора юридичних наук, завідувачем кафедри галу-
зевих правничих наук (з 04.01.2000)

Гризу Ірену Максимівну
керівником Школи соціальної роботи (з 04.01.2000)

У КІЛЬКА РЯДКІВ

В рубриці використана інформація бюлетеня НаУКМА "Академічна панорама"

НаУКМА – КРАЩИЙ ВУЗ КИЄВА

Кращим ВУЗом Києва за підсумками 1998 та 1999 років Громадський фонд Святого Андрія Первозванного визнав НаУКМА.

ДНІ АКАДЕМІЇ

12 – 15 жовтня 1999 року в НаУКМА відбулось традиційне університетське свято – Дні Академії. В його програмі були концерти камерного ансамблю “Музичні асамблеї” (художній керівник Д.Поддячий) і хорової капели “Почайна” (художній керівник О.Жигун), вистава Київського Експериментального театру та Студентського театру LUDUS “Марко Пекарський”, виступ гурту “Пані Ф”, перегляд фільмів “Artis Liberalis” (Велика Британія, 1999) і “Спогади про неможливе” (про відродження Києво-Могилянської академії), веселі розваги, дискотека, розіграш лотереї

Кредитової спілки “Поміч”. Студентська колегія провела конкурс на найбільш оригінальне привітання Академії улюбленому викладачеві, колезі, сусідові по гуртожитку, коханій людині. Позаздрити призам переможців та ознайомитися з їхньою творчістю можна в рубриці “Академічні усмішки”. Учасників пригощали, як завжди, за традиційну академічну валюту “брюхи” кулешем, пирогами або тістечками, кавою, добрим пивом та безалкогольними напоями. Свято закінчилось розкішним феєрверком.

Liberal arts в НаУКМА

Згідно з ухвалою академічної конференції розпочав роботу методологічний семінар “Liberal arts в НаУКМА”. Перше засідання відбулося 9 грудня. Доповідь на тему Liberal arts education в університетах США” зробив ректор університету С.Іванюк. В роботі семінару взяли участь завідувачі кафедр, декани, керівники департаментів. Відбулося обговорення особливостей системи вищої освіти, побудованої на засадах liberal arts, та можливостей її запровадження в Україні.

Liberal arts education розглядалася як форма організації навчання та альтернатива традиційній в нашій країні системі освіти, головне завдання якої не у підготовці спеціаліста вузького профілю, а в творчому розвитку особистості.

Наступне засідання відбулося 20 січня 2000 року. Обговорювався досвід впровадження Liberal arts education на факультеті гуманітарних і суспільних наук. Доповідь з цього питання зробив проректор з навчальної роботи В.Гусев.

МОГИЛЯНЦІ – ПЕРЕМОЖЦІ КОНКУРСУ

13 грудня відбулось вшанування переможців другого міжвузівського конкурсу “Студент Києва – 99”. Приємно, що з двадцяти його фіналістів дев’ять були могилянці.

Призові місця вибороли студенти факультету гуманітарних і суспільних наук в таких номінаціях:

“Суспільні науки”:

1 місце – *Віталій Мороз*

3 місце – *Артем Біденко*

“Культура і мистецтво”:

1 місце – *Олександр Корж*

3 місце – *Денис Король*

В ГОСТЯХ У ALMA MATER

22 грудня відбулася традиційна зустріч випускників НаУКМА, зініційована самими випускниками як бакалаврських, так і магістерських програм. Майже всі вони працюють у великих українських та міжнародних компаніях, але знайшли час для рідного Університету.

Випускників привітав президент НаУКМА В.Брюховецький. Відділ зв’язків із громадськістю запропонував усім випускникам зустрітися у квітні. Багато з них підтримали цю ідею.

* * *

САМІ БУДУЮТЬ СВІЙ ХРАМ

Храм, що був зруйнований

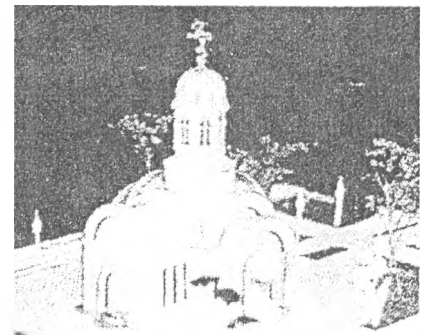
На святі, яке зібрало сотні людей, виступили голова-засновник “Благодійного фонду каплиці св. Миколая”, професор Миколаївської філії НаУКМА **В.В’юн**, ректор філії Л.Клименко, лауреат Шевченківської премії поет Д.Кремінь. Службу божу коло священного каменя правив архієпископ Миколаївський та Богоявленський владика Володимир.

На святі були присутні заступник міського голови Т.Бугаєнко та В.Зінченко, автори проекту каплиці художники І.Матвіїв та К.Головін.

В день святого Миколая, котрий за легендою, розносить дарунки малим діткам, щедрий святий отримав щедрий дарунок від православного – УПЦ КП – кліру міста Миколаєва. Там, де стояв колись Святосеменівський собор, було закладено та освячено камінь у фундамент каплиці святого Миколая-Чудотворця Мирлікійського, покровителя міста кораблів і моряків, а також капсулу з святою землею.

На святі, яке зібрало сотні людей, виступили голова-засновник

“Благодійного фонду каплиці св. Миколая”, профе-

Макет каплиці

За інформацією миколаївських газет

НОВІ ЗУСТРІЧІ З ЛІНОЮ КОСТЕНКО

Ми знов щасливі бачити за кафедрою живу легенду нашої поезії – Ліну Костенко. Відгукнувшись на чисельні прохання могилянських студентів і кафедри філології, пані Ліна погодилась прочитати авторський курс “Українська література на порозі третього тисячоліття”. І тепер тричі на тиждень (в понеділок – з 16.30, в середу і четвер – 15.00) у нас справжнє свято.

НОВИНИ З ГАЛИЦЬКОГО КОЛЕДЖУ

Щоб навчання було в радість

Викладачі коледжу постійно працюють над активізацією пізнавальної діяльності студентів. На заняттях створюють атмосферу, яка дарує радість спілкування, пізнання, творчості, успіху. Працюють за принципом: *від культури слова до емоційного розвитку; від емоційного розвитку – до культури почуттів і моральних стосунків*. Мета цих зусиль – очистити душі, облагородити серця високими національними ідеалами.

Упровадження інноваційних технологій

Основою підвищення ефективності навчальних занять у коледжі вважають упровадження інноваційних технологій.

Зокрема, у формі інтелектуальної гри “Дебати” викладачем О.Рудакевичем проведено семінарські заняття з політології з тем: “Політична еліта суверенної України”, “В політичному житті України діють принципи ліберальної демократії” та ін.

Викладачі суспільних дисциплін О.Рудакевич і М.Рудик М.С шляхом “інтелектуального штурму” проводять аналіз теоретичних та практичних проблем.

На семінарському занятті з теми “Проблеми і перспективи розвитку та розміщення паливно-енергетичного комплексу України” викладач Г.Балан з успіхом використовує елементи рольової гри, завдання з вибірковими відповідями, тестові завдання, опорні конспекти та ін. З метою узагальнення та систематизації знань застосовує комп’ютерну технологію Aver Key.

З конкурсу “Веселка”

Завершився традиційний щорічний конкурс “Веселка”, метою якого є відзначення найкращих викладачів, студентів та меценатів за високі досягнення та активну участь у розбудові Галицького коледжу.

Переможцями за підсумками року у відповідних номінаціях стали:

а) серед студентів коледжу:

- “*Студей року*” – Максим Палій (41 гр.)
 “*Ерудит-дослідник року*” – Богюк Ярослав (33 гр.)
 “*Талант року*” – Ірина Перич (42 гр.), Ірина Кульчицька (11 гр.)
 “*Овація року*” – Ярослав Колодюк (42 гр.), Юлія Рудка (43 гр.)

б) серед викладачів:

- “*Викладач року*” – викладач історії та права п. Марія Рудик
 “*Талант року*” – викладач інформатики п. Марина Глинська
 “*Золоте серце*” – викладач української мови та літератури п. Омеляна Парило
 “*Овація року*” – викладач української мови та літератури п. Олег Удич

Аналітико-психологічна акція “Тінейджер – 2000”

Волонтери психологічної служби коледжу провели дослідження в підлітковому середовищі за програмою “Тінейджер – 2000”. Вивчалися тенденції формування інтересів, захоплень, смаків, в стосунках з однолітками, батьками, протилежною статтю, пошуків самореалізації через адекватні способи (лідерство, пізнавальні інтереси, наука, спорт та ін.) і неадекватні способи (вживання алкоголю та наркотиків, девіантну поведінку). Основним завданням програми було створення психологічного портрета сучасного тінейджера, тобто людини віком 13-19 років. В акції взяли участь працівники соціальних служб міста, лікарі-наркологи, працівники правоохоронних органів.

Основні думки виступавших волонтерів були викладені в газеті громадської організації “Підлітковий дім” – “Крок”.

Семинар керівників коледжів і колегіумів

24-26 листопада у Пущі-Водищі відбувся науково-практичний семінар співробітників колегіумів НаУКМА, де було презентовано пілотну програму підвищення кваліфікації вчителів згідно проекту, підтриманого Міжнародним фондом "Відродження". В рамках семінару пройшла також Рада директорів колегіумів НаУКМА.

На семінарі були представлені: "Києво-Могилянський колегіум", Запорізький "Січовий" колегіум, Донецький гуманітарний колегіум, Черкаський колегіум "Берегиня", Феодосійський колегіум "Ариадна", "Галицький" коледж (м. Тернопіль), Северодонецький колегіум, Рожнівський колегіум "Гуцульщина" (с.Рожнів Івано-Франківської області), Кременецький педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка, Херсонський колегіум, Алуштинський колегіум, Організаційний комітет Севастопольського колегіуму; Асоціація колегіумів при НаУКМА; Міжнародна кафедра ЮНЕСКО "Права людини, мир, демократія, толерантність і взаєморозуміння між народами" в НаУКМА.

Відкрив семінар віце-президент НаУКМА зі зв'язків з філіями та колегіумами п. В.Зубко. Ректор НаУКМА п. С.Іванюк висвітлив засадничі моменти "Liberal Arts Education"; перший секретар Секретаріату Національної комісії України у справах ЮНЕСКО п. Т.Саєнко повідомила про асоційовані школи та клуби ЮНЕСКО; асистент аташе посольства США в Україні з питань науки, освіти та культури п. М.Перейма розповіла про програми обміну учнями та вчителями, що діють за підтримки уряду США; координатор проектів Британської Ради п. Н.Супрун накреслила можливі напрямки співпраці колегіумів НаУКМА з Британською Радою; головний спеціаліст Головного управління середньої освіти Міністерства освіти України п. М.Глоба запропонувала зробити на базі колегіумів НаУКМА експериментальний майданчик, проректор з наукової роботи НаУКМА М.Брик розповів про можливості і перспективи залучення до наукової роботи в НаУКМА учнів і вчителів колегіумів.

Презентацію проекту пілотної програми провів завідувач кафедри ЮНЕСКО проф. Ю.Сватко. Інно-

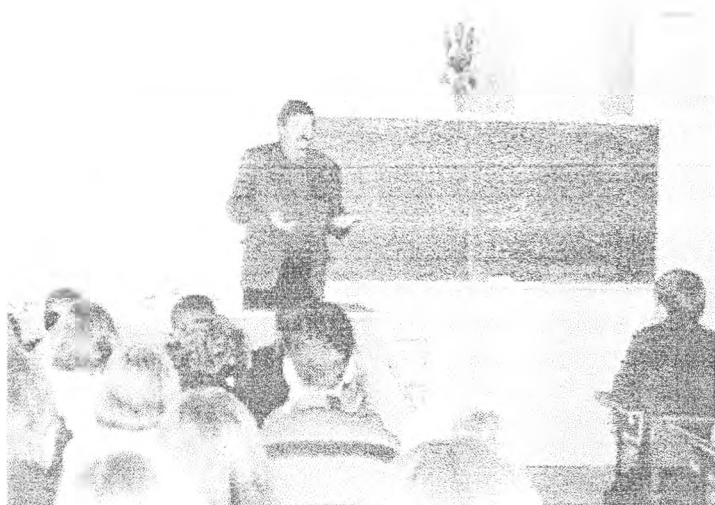
ваційний проект "Новій Україні – нових вчителів" (пілотна програма підвищення кваліфікації вчителів з 8-ми регіонів України) має міждисциплінарний характер і передбачає створення комплексної системи післявишівської (пере-) підготовки для вчителів навчальних закладів, що входять до Асоціації колегіумів при Національному Університеті "Києво-Могилянська Академія". Проект підготовлено гімназією "Києво-Могилянський колегіум", Кафедрою ЮНЕСКО в НаУКМА та Асоціацією колегіумів при НаУКМА. Проект вирішує проблему підготовки освітньої бази для забезпечення нової України новими педагогічними кадрами не через відмову від кращих вітчизняних традицій підготовки вчительських кадрів, а через якісне підвищення їхньої кваліфікації. Одним з максимально дієвих шляхів вирішення цієї проблеми є розробка принципово нових навчальних курсів і програм, що дозволяє безпосередньо поєднати творчі здобутки вищої школи та провідних середніх навчальних закладів України. Проект передбачає створення й апробацію програм до п'яти базових навчальних курсів єдиного навчального модулю а саме: смислової організації навчального тексту; педагогічної риторики; ейдетики; практикуму з конфліктології; громадянської освіти та шкільного самоврядування. Такий підбір навчальних курсів дасть можливість підвищення кваліфікації вчителів будь-якого дисциплінарного профілю. Крім того, має бути створена нормативна база для мережі колегіумів при НаУКМА, проведено два науково-практичних семінари, підготовлено й видано комплексний пакет навчальних матеріалів, здійснено конкурсний відбір до груп підготовки тренерів для поширення результатів проекту в колегіумах НаУКМА.

На Раді директорів розглядалися питання створення нормативної бази для колегіумів, наукового товариства колегіантів при НаУКМА, про вступ до НаУКМА випускників колегіумів за особливими умовами та на загальних засадах, про режим роботи та склад експертної ради для існуючих та майбутніх колегіумів, про підвищення кваліфікації викладачів колегіумів.

Проведення подібного заходу допомогло усвідомленню нових перспектив становлення своєрідної освітньої системи майбутнього, ґрунтованої на щільному зв'язку вищої та середньої школи.

*Олена Третьякова,
координатор роботи з колегіумами НаУКМА*

В гостях у “січовиків”

Ректорський урок в колегіумі. Січень 2000 р.

про Академію та співпрацю з нею “Січового колегіуму”. Крім того, здійснено два записи на місцевому радіо, де С.Іванюк і В.Щербак торкнулися широкого кола питань щодо проблем сучасної освіти.

* * *

Як збираються вижити в Сєверськодонецькому колегіумі

У грудні пройшов реєстрацію “Благодійний Фонд сприяння та розвитку освіти Сєверськодонецького колегіуму НаУКМА”. Метою його діяльності є залучення коштів з різних позабюджетних джерел для забезпечення робіт, пов’язаних з розвитком навчального закладу. Особливий акцент у 2000 році зроблено на пошук додаткових джерел асигнувань тих статей бюджету, які протягом 5 років фактично не фінансуються.

Правлінням були визначені такі основні напрямки розвитку колективу:

I. Освіта:

- Придбання комп’ютерного класу, відкриття, підтримка та розвиток мережі Internet, електронної пошти, створення лінгафонної мережі.
- Підтримка дітей-призерів республіканських, обласних, міських олімпіад (введення традиційних разових стипендій, вшанування вчителів-призерів).
- Підвищення кваліфікації та підтримка вчителя (проведення семінару-тренінгу в проєкті фонду Відродження (керівник проєкту професор ЮНЕСКО – Ю.І. Сватко).

II. Забезпечення здорового способу життя колегіанта:

- Комплектування спортивного обладнання.
- Створення шкільного кафе.

- III. Пошук грантів та грантодавців через міжнародну Спілку українських вчителів (Філадельфія).
- IV. Ремонтні та ремонтно-реставраційні роботи.

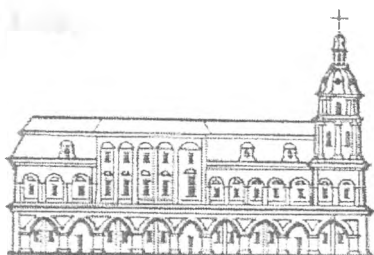
*Ліна МІХНО,
директор колегіуму*

КМК підтверджує своє реноме

Наприкінці минулого року відбулася комплексна фронтальна перевірка всіх більш ніж 50 навчальних закладів Ватутінського району столиці, в якому розташований Києво-Могилянський колегіум. Контрольні зрізи знань з усіх предметів виявили, як відмічається в довідці Головного управління освіти м. Києва, “*переважно високий і середній рівень знань*”, зокрема останній з української мови – лише в двох школах району, в тому числі й в КМК.

Колегіум увійшов в першу трійку кращих навчальних закладів, а його здобутки в науково-дослідній роботі та досягнення в районних і міських олімпіадах визнані найбільш вагомими. Тим самим колегіум підтвердив своє реноме навчального закладу, який працює з обдарованими дітьми й талановитими вчителями.

*Олександр КОВАЛЬЧУК,
директор колегіуму*

24 грудня відбулося чергове засідання Вченої ради.

Учасники засідання вшанували пам'ять **Володимира Івановича Полтавця** і одностайно обрали новим головою Вченої ради **Володимира Пилиповича Моренця**, професора, доктора філологічних наук, завідувача кафедри філології, декана магістеріуму.

Вчена рада розглянула такі питання:

- Заслухала інформацію президента НаУКМА В. Брюховецького про необхідність змін і доповнень до діючого Статуту НаУКМА, створила робочу групу, якій доручено до початку 2000/2001 навчального року розробити проект нового Статуту НаУКМА.
- Обговорила стан виховної роботи в Університеті та його філіях. Створеній робочій групі доручено розробити і подати на затвердження Вченій раді в березні 2000 р. концепцію національного виховання студентів НаУКМА та його філій; першому проректорові А.Тихолазу – провести семінар, на якому розглянути питання виховної роботи в НаУКМА та політики університету щодо студентського самоврядування; декану студентів С Горіну – створити студентський деканат і розробити положення про органи студентського самоврядування в НаУКМА.
- Розглянула стан впровадження української мови в Таврійському інституті підприємництва і права і визнала його незадовільним. Керівництву ТШП рекомендовано розробити комплексну програму впровадження української мови та подати її на розгляд Вченої ради.
- На засіданні також було розглянуто і схвалено:
  - звіт проректора з наукової роботи про роботу відділу аспірантури і докторантури та інформацію щодо результатів прийому в аспірантуру в 1999 році;
  - навчальний план підготовки бакалаврів за новою спеціальністю “Хімія” та зміни до навчальних планів суміжних спеціальностей факультету природничих наук;
  - програму Днів науки НаУКМА та 6-ої Щорічної наукової конференції;
  - звіт конкурсної комісії з проведення конкурсу на написання україномовних підручників (навчальних посібників);
  - Положення про інститут здобувачів наукового ступеня кандидата наук в НаУКМА;
  - Положення про наукові центри і лабораторії.

Вчена рада рекомендувала до друку серію “Вчені НаУКМА” та праці викладачів НаУКМА (Бібліографічний показник); нові тематичні серії журналу “Наукові записки НаУКМА” та “Альманах Магістеріуму” (вип.3).

З ухвалами Вченої Ради можна ознайомитись на web-сторінці: www.Senate.ukma.kiev.ua

* * *

Дні науки НаУКМА

24 - 28 січня 2000 року відбулися другі в історії відродженої Києво-Могилянської академії Дні науки НаУКМА, в рамках яких проходила 6-та Щорічна загальноуніверситетська наукова конференція. Робота наукової конференції була організована в 6-ти секціях та 15-ти

підсекціях, на засіданнях яких були представлені 330 доповідей від 393 учасників, в тому числі – 68 доповідей студентів та аспірантів.

Наукова конференція НаУКМА мала відкритий характер, в ній взяли участь і виступили з науковими доповідями більше 30 науковців, викладачів, аспірантів і студентів з філій НаУКМА, київських університетів, а також з університетів та наукових центрів міст України (Львова, Запоріжжя, Харкова, Донецька тощо).

Важливою складовою роботи конференції були пленарні наукові доповіді, з якими виступили відомі вчені НаУКМА професори Мирослав Попович, Дмитро Наливайко, Ірина Прибиткова, Юрій Мицик, почесний доктор НаУКМА Микола Кравець та доцент Острозької Академії Петро Кулаковський.

Заслухані пленарні доповіді викликали зацікавленість учасників конференції, про що свідчить велика кількість питань до доповідачів. Слід також відзначити, що доповідь проф. Ю. Мицика зі співавторами "Специфіка мультимедійного викладу матеріалу з історії України часів Б. Хмельницького", яка за особливістю викладу і науково-методичною суттю була першою в практиці наукових конференцій НаУКМА, заслуговує на особливу увагу з точки зору подальшого розвитку робіт з мультимедійного викладу навчального матеріалу також з інших дисциплін.

Приємно відзначити, що ця робота представлена як така, що перемогла у загальноуніверситетському конкурсі науково-дослідних робіт в 1998 році.

Особливістю Днів науки НаУКМА 2000 року було те, що Оргкомітетом були запрошені і взяли участь в конференції почесні професори і доктори НаУКМА, а також з цікавою програмною доповіддю виступив перший заступник Міністра освіти і науки України академік НАН України, професор Ярослав Яцків.

Цьогорічна наукова конференція була як ніколи представлена численними круглими столами, дискусіями і диспутами. Зокрема, кафедра філософії і релігієзнавства організувала і провела круглий стіл "Університетська філософія в Києві: минуле, сучасне, майбутнє", філософський диспут "Філософія: дивлячись у третє тисячоліття" та дискусію "Києво-Могилянська надія". Відзначаючи високий науковий рівень цих заходів і активність їх учасників, хочу особливу увагу звернути на важливість і актуальність дискусії "Києво-Могилянська надія", на якій за участю студентів та аспірантів було обговорено проекти навчальних програм кафедри філософії НаУКМА XXI ст. Ця подія важлива як з наукової, так і навчально-методичної точок зору, оскільки були осмислені нові ідеї, напрямки і зміст викладання філософії в університетах України у найближче десятиліття.

За задумом та ідеєю до цієї дискусії дотична ще одна дискусія - "Політична наука: проблеми ідентифікації та викладання", яку організували і активно провели за участю студентів та аспірантів професори кафедри історії та політології Сергій Рябов та Олексій Гарань.

Приємно відзначити, що за ініціативою студентського наукового товариства під керівництвом професора Валентина Якушика був проведений круглий стіл на актуальну для України тему "Мова і суспільство", на якому активно, але толерантно обговорювались гострі питання про відновлення функцій української мови як мови титульної нації і державної мови, культури мови, розвитку мови і культури національних меншин України, а також мовного спілкування у фахових сферах з використанням інших мов, в тому числі, російської та англійської.

Своєрідним науковим підсумком політичного життя в Україні в 1999 році був круглий стіл "Вибори в Україні: проблеми теорії та практики", який був проведений викладачами політологами за участю аспірантів та студентів.

В рамках Днів науки НаУКМА відбулися ще два цікавих заходи: презентація інформаційно-ресурсного центру відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні та виставка-презентація книг НаУКМА.

На презентації американського інформаційно-ресурсного центру учасники мали можливість досить повно ознайомитися з його функціями і роботою, визначити можливості використання інформаційних та наукових ресурсів центру в галузі гуманітарних та суспільних наук, права, соціології тощо. Слід відзначити, що ця презентація була організована співробітниками наукової бібліотеки НаУКМА в числі інших інформаційних презентацій, які регулярно проводяться за активною участю бібліотеки НаУКМА.

Особливістю презентації-виставки книг НаУКМА цього року було те, що одним із трьох її розділів був розділ, де були представлені наукові праці вчених-ювілярів НаУКМА: М.Брайчевського, В.Житника, Ю. Мицика, а також біобібліографічні покажчики В.Житника, Ю. Мицика та Д. Наливайка, які вийшли в серії видань "Вчені НаУКМА", започаткованій в кінці 1999 року. Крім цього, на виставці-презентації були представлені наукові праці і підручники, видані професорами і викладачами НаУКМА в 1998 - 1999 роках, та видання, здійснені в 1999 році Видавничим домом "Академія".

Слід відзначити, що організація виставки, підготовка і видання біобібліографічних покажчиків в серії "Вчені НаУКМА" здійснено силами

співробітників наукової бібліотеки НаУКМА та Видавничого дому "Академія". Під час проведення виставки-презентації книг відбулося зацікавлене обговорення стану видавничої справи в Університеті, видання україномовних підручників, посібників, довідників, енциклопедій, наукових монографій тощо. Окрасою обговорення були виступи авторів-ювілярів

Д. Наливайка і В. Житника, авторський доробок яких був представлений на персональних виставках їх книг.

Вперше в рамках Днів науки НаУКМА за ініціативою культурно-мистецького центру була організована культурна програма, до якої увійшли концерт класичної музики, мистецька виставка тощо.

Як і минулого року за ухвалою оргкомітету було встановлено призи для учасників Днів науки НаУКМА в дев'яти номінаціях, які були вручені номінантам в урочистій обстановці на заключному пленарному засіданні.

Завдяки зусиллям відділу громадських зв'язків НаУКМА було забезпечено висвітлення Днів науки НаУКМА на радіо, телебаченні, в міських і центральних газетах.

Хочу від імені оргкомітету Днів науки НаУКМА з вдячністю відзначити злагоженість в роботі, допомогу і розуміння важливості цього загальноуніверситетського форуму всіма підрозділами і службами Університету. Особливо хочу відзначити добре забезпечення Днів науки з боку господарських та технічних служб Університету.

Оргкомітет висловлює щире подяку всім учасникам Днів науки НаУКМА і 6-ої Щорічної наукової конференції за їх вклад в успішне проведення цього загальноуніверситетського наукового форуму.

*Михайло БРИК,
Голова Оргкомітету,
проректор з наукової роботи НаУКМА,
доктор хімічних наук, професор*

* * *

Підготовлено до друку Енциклопедію "Киево-Могилянська академія" в іменах (понад 1400 статей, 280 ілюстрацій). Науково-дослідним центром вивчення спадщини КМА досліджені біографії, сус-

пільна, наукова та культурна діяльність засновників, благодійників, професорів та вихованців Академії. Вихід в світ планується у другому півріччі 2000 року. Телефон для довідок 463-71-10.

Володимир ЖИТНИК,

завідувач кафедри української мови НаУКМА,
доцент, кандидат філологічних наук

Державність мови в контексті політичної та культурної самосвідомості народу

Філологи-україністи, чия студентська юність припала на період так званої “хрущовської відлиги”, пам’ятають піднесення, з яким вони зустріли повернення на столичні вулиці українськомовних написів, а до вітчизняної історії – незаслужено забутих імен. Переважна більшість цих молодих

людей, не без деякої бравади, кидала виклик міщанському пристосуванству, погордливо і зневажливо ставилася до тих, хто собі на хліб заробляв українською мовою, а в побуті відмовлявся від неї. Вважалося, що обраний фах має перебувати в гармонії з громадянською позицією та моральними засадами людини.

Тоді в уявленні пересічного громадянина сфера послідовного вживання української мови в повсякденному житті була чітко детермінована – соціально і політично: нею послуговувалися колгоспне селянство, заокеанські емігранти і буржуазні націоналісти. До останніх найчастіше потрапляла інтелігенція, в тому числі й студенти. У міру просування од “відлиги” до “застою” такий погляд серед суспільного загалу утверджувався все більше.

Нині ситуація інша. Українською мовою можуть говорити всі. Але можуть і не говорити. Тепер не дивина почути її від учорашнього функціонера, що ревно боровся за створення “нової історичної спільності – радянського народу” і за утвердження єдиної “мови міжнародного спілкування”. У той же час викладач української мови, не бентежачись навіть на присутності студентів, часом дозволяє собі розмовляти з колегою по-російськи. Як за таких умов українській мові не втратити своєї ваги в суспільстві і стати природною державною мовою України?

Держава залишила мову напризволяще. “Закон про мови” – абсолютна фікція: досить послухати засідання Верховної Ради, що покликана бути дзеркалом нашого суспільно-політичного життя. Віддана на поталу ринкові, українська книжка впала до такого мізерного тиражу, якого не знала в

найчорніші дні тоталітаризму. Потрібен захист мови на державному рівні.

Проте згадується, як у “хрущовські часи” десь у вищих ешелонах влади сплила ідея перевести вищі навчальні заклади України на українську мову викладання. Вона померла ледве що народившись – через консервативність викладачів, студентів, їхніх батьків, через відсутність українськомовних підручників, а головне – через відсутність національної свідомості.

Отже, голим адмініструванням нічого не вдієш, потрібна підтримка найширших народних верств. І, напевне, правомірним був юнацький максималізм колишніх студентів-україністів, що вимагав, аби панувала гармонія дії, думки і совісті.

Становлення й утвердження державної мови важко собі уявити без активної і свідомої участі у цьому процесі кожного особисто. Такий шлях свого часу обрала релігія – змінювати суспільство через зміну внутрішнього світу кожного окремо взятого індивідуума. Не перечить цьому і філософія, коли як визначальні для людського ества називає дві речі – “зоряне небо над головою і моральний обов’язок у собі” (І.Кант). Комуністи пішли іншим шляхом, проголосивши: “Буття визначає свідомість”, – на що Павло Тичина ще в 1920 р. відреагував: “Молось не самому Духу, та й не Матерії. До речі, соціалізм без музики ніякими гарматами не встановити”.

Часом посилаються на те, що вивчити українську мову важко і що сфера її вживання обмежена. Але згадаймо, як у новоствореній державі Ізраїль було відроджено іврит – мову, яка тисячоліття була мертвою, в якій на письмі не позначаються голосні і яка годилася більше для клятв і пророцтв, аніж для нашого бурхливого сьогодення. А тепер вона функціонує як будь-яка державна мова.

Спробуймо вдатись до синтезу: силові (чи навіть репресивні) дії держави на шляху утвердження української мови як державної повинні зустрітись із свідомим, внутрішньо продиктованим вибором кожного громадянина підтримати цю мову як основу свого буття в даній країні. А для цього необхідна комплексна, широка програма дій: історія, політологія природознавство, література, мистецтво, мовознавство – все має працювати на одну ідею: виховання в людях національної свідомості.

До сяючих вершин науки

Зважаючи на застереження класика, що в науці немає широкої стовпової дороги, наукова учнівська рада Києво-Могилянського колегіуму почала торувати свою стежинку до її сяючих вершин з активної підготовки до конкурсу МАН (Малої Академії Наук).

Вже 8 вересня 1999 року відбулася зустріч учасників конкурсу з референтом інституту історичної картографії і топоніміки, членом правління Всеукраїнської спілки краєзнавців "Досвід" В.Соколовим. Пан Віктор розповів колегіантам про роботу міського журі МАН, членом якого він є. Звернув увагу на типові помилки при підготовці роботи до конкурсу та до захисту. Дав відповіді на учнівські запитання, а саме, що таке актуалізація теми, системний науковий підхід у дослідженні та викладі роботи.

За тиждень відбулися загальні збори колегіантів, що побажали взяти участь у конкурсі МАН. Їх, як завжди, зібралось багато. Хто ж з них дійде до фінішної прямої? Точно відомо лише те, що це будуть найбільш наполегливі, найбільш працьовиті та цілеспрямовані. На цьому засіданні у кожного була можливість остаточно визначитись з напрямком своєї роботи, познайомитись з

керівниками секцій – викладачами колегіуму, а також послухати поради про організацію роботи.

Потім у Республіканському палаці творчості дітей та юнацтва відбулися виїзні засідання секцій всіх чотирьох відділень МАН: природничого, історико-географічного, гуманітарного та науково-технічного. Саме тут "манівці" отримали інформацію про календар етапів конкурсу:

- грудень – шкільний;
- до 20 січня – районний;
- лютий – міський;
- березень – республіканський.

Наукова праця неможлива без книжки. Тому особливо важливим і корисним було виїзне засідання колегіантів – учасників МАН у бібліотеку НаУКМА. Заступник директора бібліотеки п. Наталя Казакова познайомила їх з усіма відділами, розповіла про порядок і особливості роботи у кожному з них, а найголовніше, 14 колегіантів отримали дозвіл на користування читальним залом. Тепер лише треба працювати.

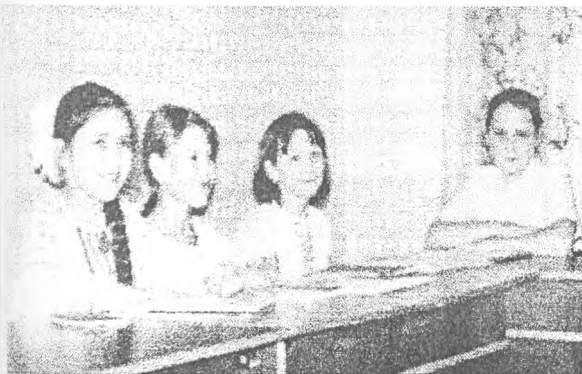
*В. Устїнова,
завуч з наукової роботи КМК*

СНТ ВИХОДИТЬ НА МІЖНАРОДНУ ОРБИТУ

Протягом листопаду Студентське Наукове Товариство НаУКМА проводило курс для молодих політологів з Польщі, присвячений президентським виборам в Україні. СНТ та Центр суспільно-політичних досліджень співпрацювали з Комітетом виборців України, Інститутом Політики, Міжнародним інститутом порівняльного аналізу, асоціацією молодих політологів та політиків, інформаційною агенцією УНІАП, телеканалами "1 + 1" та "Інтер". До політологічного курсу були також залучені професорсько-викладацький склад та студенти НаУКМА.

Адміністрація відділу політології Люблінського університету ім. Марії Кюри-Склодовської запропонувала підписати угоду про співпрацю між викладачами та про обмін студентами і вже виділила кошти на відрядження наших студентів.

Станіслав ШУМЛЯНСЬКИЙ

Президія відділення МАН "Січового колегіуму"

* * *

13 листопада 1999 року на базі колегіуму "Гуцульщина" Косівський коледж прикладного та декоративного мистецтва провів Всеукраїнську конференцію (відділ художнього ткацтва).

* * *

ДМИТРУ СЕРГІЙОВИЧУ НАЛИВАЙКУ – 70

Виповнилось 70 років Дмитрові Сергієвичу Наливайку – доктору філологічних наук, члену-кореспонденту Національної академії наук України, професору кафедри філології НаУКМА, лауреату державної премії України імені Т.Г.Шевченка.

Ювіляр належить до найвизначніших постатей вітчизняної гуманітарної науки, де він здійснив рівновеликий внесок у такі галузі, як історія західної літератури, українська література, українсько-західні літературні зв'язки, історія українського середньовіччя, українське і західноєвропейське образотворче мистецтво, теорія літератури, літературна критика, видавнича справа. Практично з кожного означеного наукового напрямку Д.С.Наливайко підготував десятки статей, ґрунтовні монографії.

Д.С.Наливайко народився на Чернігівщині, здобув ґрунтовну історичну і філологічну освіту в Сумському педінституті, навчався в аспірантурі Ленінградського педінституту ім. О.І.Герцена, де захистив кандидатську дисертацію на тему творчості Анатолія Франса (1960). Докторська дисертація була присвячена проблемам теоретичної історії реалізму в західних літературах (1987).

Вишівська педагогічна робота Д.С.Наливайка почалася в Ніжинському педінституті ім. М.В.Гоголя і продовжилась у Києві. Серед його учнів – випускники Національного педуніверситету ім. М.П.Драгоманова, Національного університету ім. Т.Г.Шевченка. З 1992 року Д.С.Наливайко – професор НаУКМА, засно-

вник і завідувач кафедри компаративістики (з 1994 по 1997 рр.), яка стала базою для нині існуючої кафедри філології.

У 1998 році Д.С.Наливайку присуджено найпочеснішу Шевченківську премію за монографію «Очима Заходу». Рецепція України в Західній Європі XI-XVІІІ століть».

Дмитро Сергієвич належить до тих вчених-гуманістів, які по праву займають міцне серед новітнього наукового покоління. Закоханість у високе мистецтво і наукову істину, громадянськість думок і почуттів підказали йому уже на початку творчого шляху напрям діяльності, який виявився історично правильним і продуктивним. В центрі його наукової уваги завжди були національні інтереси України, справжні цінності західної літератури

й мистецтва. Далеко не завжди це узгоджувалося з офіційною ідеологією. Захист власних наукових і громадянських позицій вимагав від автора в умовах тих часів неабиякої мужності. Безкомпромісність переконань приносила чимало болісних переживань. Так, у 1973 році було несподівано знято з виробництва дослідження «З історії літературних зв'язків ХІХ ст.», а у 1975 був розсипаний готовий набір книги «Українсько-західноєвропейські зв'язки ХVІ-ХVІІІ ст.» Але важкі випробування долі не могли примусити вченого змінити свою позицію.

Як історик української культури він наполегливо розробляв тему світового значення літератури, мистецтва, суспільного і історичного життя України. Він намагається розкрити глибоку укоріненість українського життя в традиціях європейської культури.

Тривалий час він залишався, мабуть, єдиним, хто впритул займався історією середньовічної української культури, тривожив забуті архівні документи, розшукував невідомі факти про Україну у важкодоступних західних джерелах.

У своїх теоретичних дослідженнях Д.С.Наливайко завжди рішуче виступає проти фетишизації певних історико-літературних явищ, найбільш зручних у недавні часи з погляду ідеології. У своїй ґрунтовній двотомній монографії «Мистецтво: напрями, течії, стилі» (1981, 1985) він показав, що ідеологізація такого явища, як реалізм, по суті тільки гальмувала його об'єктивне вивчення і кидала незаслужену тінь на інші напрями. У вузівському підручнику «Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму» (у співавторстві з К.О.Шаховою, 1997) він дає небачено яскравий доти портрет європейського романтизму, звільненого від ідеологічних нашарувань і кривотлумачень.

Багато років він обстоює загальнокультурну цінність літератури і мистецтва бароко, яке розкриває у багатоманітних зв'язках з бароко українським; пише про широку стильову палітру Відродження і класицизму як літературознавець і мистецтвознавець.

Глибокий знавець західної літератури ХХ ст. (в чому йому допомагає активне знання англійської, французької, німецької, італійської, польської та інших іноземних мов), Д.С.Наливайко енергійно обстоює цінності сучасного естетичного мислення. У своїх журнальних статтях, передмовах, збірках видань творів він прагне ввести у вітчизняний культурний обіг замовчувані досі

імена метрів західного модернізму – таких, як Пруст, Камю, Мальро, Сен-Жон Перс, Гессе, Рільке, Тракль (останнього він майстерно перекладає українською мовою).

І все ж, після україніки, найбільш вагомий науковий внесок Д.С.Наливайка належить класичній західній літературі, яку він знає ґрунтовно і широко, як мало хто з нас. При його найактивнішій участі з'явилися «український Шекспір», «український Бальзак», збірка поетів західноєвропейського Відродження. Він по-новому розкрив творчість Боккаччо, Камоенса, Гріффіуса, Гете, Байрона, Гюґо, Гельдерліна, Гофмана, Гейне, Клейста, Бодлера, Дж.Лондона, Золя.

Нарешті слід відмітити ще один важливий напрям діяльності Д.С. Наливайка – роботу для середньої школи. Завдяки його діяльності в програмах українських шкіл утвердився новий предмет «Зарубіжна література», який не викладається в жодній з держав колишнього СРСР. Кілька років Д.С.Наливайко є головою науково-методичної комісії Міністерства освіти України, працює над програмами шкільного курсу зарубіжної літератури, виступає в педагогічній пресі.

Студенти НаУКМА і його колеги-викладачі добре знають Дмитра Сергійовича як глибокого лектора, нетрадиційно мислячого вченого, душевну людину, – словом, людину високої європейської культури, якою він залишається завжди, всупереч всім перешкодам долі.

Прийміть, шановний Дмитре Сергійовичу, наші щирі привітання і побажання щастя, міцного здоров'я та творчого натхнення на багато років!

*Борис Шалагінов,
докторант кафедри філології*

Газета Миколаївської філії НаУКМА «Вагант» торкнулась непрості проблеми, однаково актуальної як для викладачів, так і для студентів. І не тільки в Миколаєві. Відгуки небайдужих скоріш за все багато в чому не співпадуть. Отож приєднуємось до дискусії, шановні кияни, кременчани, тернопільчани!..

ЧОМУ СТУДЕНТИ НЕ ХОДЯТЬ НА ЛЕКЦІЇ?

а б о

Цікаво чи не цікаво вам вчитися?

Відверто кажучи, з педагогічних міркувань (бо газету читають і першокурсники) цю статтю писати не варто. Але затуляти очі на те, що викладачі бачать майже щодня – напівпорожні аудиторії, теж доволі безглуздо.

Отже студенти, особливо студенти старших курсів, часто на пари не доходять. Звичайно, найменшою популярністю користуються лекції. Ми всі не один раз бачили, як з потоку в майже вісімдесят осіб на лекції присутні трохи більше тридцяти. Або в групі майже тридцять осіб, а лекції відвідують трохи більше десятка.

Колись, роки два-три тому, нам обіцяли вільне відвідування. Офіційно його так і не дозволили. Проте відбулась "революція знизу": студенти відвідують пари більш ніж просто "вільно".

Колись, рік-другий тому, на дошці об'яв висів суворий наказ про покарання прогульників "без поважних причин" аж до виключення з Академії. Я не сумнівався в тому, що наказ ніхто не відміняв. Я не сумнівався і в тому, що якби він і досі висів на 1У поверсі – студенти все одно б не забезпечували 100%-ве відвідування.

Чому?

Певна частина студентів працює і вчиться. Я ще підніму тему "Студент: вчитись і працювати – *to be or not to be?*" в наступних номерах, але вже зараз з впевненістю кажу – після нічної зміни на першу пару можна не дійти хоча б тому, що смертельно хочеться спати. І звинувачувати студента тут безглуздо: їсти хочеться щодня і тричі на день.

Я не згадую тих, хто не з'являється в Академії систематично – тижнями, місяцями. Скоріш за все вони помилилися з місцем навчання та й способом життя на чотири - п'ять років. Я намагаюсь лише з'ясувати: чому на пари не ходять ті, хто може вчитися, хоче вчитися і доволі непогано вчиться.

Напередодні сесії масове невідвідування зрозуміле – ми підтягуємо "хвости", стаханівськими темпами дописуємо реферати. А вже будь-який другокурсник

вже знає – тижня самостійної праці на їх написання хронічно не вистачає.

А в середині триместрів? Відповідь я не вигадав, я почув її від самих студентів на парі, на якій були присутні 10 осіб. Відповідь проста і трохи страшна (бо за нею відкривається багато чого такого, про що ми всі мовчимо) – "нам не цікаво".

Не цікаво – бо ми цей матеріал вже чули з десятків разів у інших навчальних дисциплінах (політологи "пережовують" Арістотеля – знову і знову одне і те саме у майже 10-и (!) навчальних дисциплінах).

Не цікаво – бо ми в переважній більшості випадків маємо справу з теорією, відірваною від життя, а стикаючись з реальними завданнями з нашої спеціальності, ми лише розводимо руками ...

Не цікаво, бо те про що доводиться слухати 80 хвилин, можна прочитати в підручнику слово в слово ..

І ще багато таких "бо".

Написане, звісно, стосується далеко не всіх навчальних дисциплін. Без перебільшення можу сказати, що на деяких лекціях сам сидів з відкритим ротом, ловлячи кожне слово викладача¹. Але і актуальність порушеної проблеми від цього не зникає.

Якщо хтось із викладачів, адміністрації, студентів приєднається до обговорення порушеної проблеми – буду дуже радий. Місця в "Ваганті" на всіх вистачить, а від обговорення і чесного визнання існуючих проблем лише виграє Академія.

Пишіть, не відмовчуйтеся – це стосується всіх нас.

Klaus

**Редакція "Могілянських джерел"
приєднується до цього заклик!**

¹ Наприклад: Н.Магеліс, І.Мейжис, О.Бобіна, В.Палехова, П.Тригуб, Ю.Верланов, В.В'юн ...

Наталія НЕВІНЧАНА,
заступник директора з
з навчально-виховної роботи

Вчитель не має права здаватись порядним. Він мусить ним бути

У червні 1996 року моя донька успішно склала іспити і вступила до Києво-Могилянського колегіуму. Пам'ятаю перші батьківські збори. Тоді мені запам'яталась фраза, яку згадую й понині. «Ми створювали школу для власних дітей», – сказав тоді нам, батькам, директор колегіуму Олександр Володимирович Ковальчук. І це справді так. Адміністрація та вчителі нашого навчального закладу намагаються ставитись до всіх учнів як до власних дітей. Ми всі – одна велика сім'я. І як у будь-якій сім'ї, у нас теж час від часу виникають проблеми, але розв'язувати їх ми також намагаємось по-сімейному. Звичайно, не все виходить, як хотілося б. Нове, мабуть, ніколи не утверджується без труднощів, але, на мою думку, сьогодні, коли вже позаду шість важких і водночас цікавих років, можна говорити про певні здобутки й надбання, зокрема і в контексті педагогіки толерантності.

Ідея толерантності, взаємоповаги закладена вже в самій назві нашого навчального закладу, адже *колегіум* синонім до слів колега, колегіальність... І, мені здається, це відчувається у всьому. По-перше, до учнів у нас звертаються на «Ви», починаючи з найменших, п'ятикласників. І це не просто гра чи умовність. Звертаючись до наших вихованців як до дорослих, ми стимулюємо їх до дорослого (тобто серйозного) ставлення до своїх обов'язків, формуючи стосунки партнерства. Звичайно, спочатку це досить незвично і для вчителя, адже всі наші педагоги мають досвід роботи в середніх школах міста, певний стереотип взаємостосунків з учнями. Але минає якийсь час і починаєш відчувати переваги саме такого типу стосунків, адже колегіанти звертаються до нас, вчителів і адміністрації, теж на «Ви» та по імені. Тобто за давньою українською традицією,

ми відмовились від імен по батькові, їх у колегіумі, мабуть, знаю лише я як заступник директора з навчально-виховної роботи, бо доводиться оперувати ними в офіційних документах. В учнів молодших класів такі стосунки викликають цікавість, дозволяють відчутти себе дорослішими і часом навіть змушують коригувати свою поведінку, щоб довести, що ти таки справді дорослий і заслуговуєш такого ставлення. Подібне спілкування зі старшокласниками дає змогу будувати стосунки з ними на рівних, а не з позицій старшого, спонукає вчителя відмовлятися від безапеляційних тверджень, поважати думку учня.

Діти досить вільно звертаються до вчителів та адміністрації, відчувають себе захищеними. Вони можуть не погодитись з учителем, висловити сумнів щодо того чи іншого твердження. Звичайно, за таких умов стає неможливою в колегіумі робота вчителів, схильних до авторитарності. Їм дуже важко працювати, тому що діти чинять опір, і роль адміністрації в подібних випадках полягає в тому, щоб допомогти вчителеві знайти правильну тональність у взаєминах з учнями, або пояснити вчителеві, який не хоче приймати наших умов, що подальша робота разом неможлива.

Велика роль в подібних ситуаціях відводиться психологу О.Запальській, яка намагається скоригувати їх і, як правило, виступає на боці дітей.

За багато років роботи в школі я переконалась, що учні середніх та старших класів досить об'єктивно оцінюють учителів і бачать їх такими, якими вони є насправді, а не такими, якими ті хочуть здаватись. Я досить тривалий час працювала в школі, де навчалась протягом десяти років. Завдяки цьому дуже рано зрозуміла, що мої вчителі і справді були такими, якими ми їх сприймали. І оте сприйняття, що склалось у мене протягом навчання в школі, анітрохи не змінилось, коли я почала працювати поряд з ними. Я зрозуміла, що *вчитель просто немає права здаватись порядним, він повинен ним бути*. Інакше жоден учень не повірить його «правильним»

словом. Тому в спілкуванні зі своїми вихованцями намагаюсь бути максимально відвертою, не лукавити. Не боюсь вибачитись, якщо в чомусь помилилась, не дотримала слова, не боюсь показати, що чогось не знаю, адже я лише людина, а не енциклопедія. Не боюсь вчитися у своїх учнів і часто звертаюсь до них за допомогою, за яку дуже їм вдячна.

Справа в тому, що програма з предмета, який я викладаю (українська література), за останні роки дуже змінилась, до неї введено багато імен літераторів, про яких я не чула, навіть навчаючись в Київському університеті, і тому доводиться надолжувати упущене самотужки. І в цьому мені дуже допомагають мої учні: вони приносять нові твори, розповідають про літературні новинки, діляться зі мною своїми враженнями від них.

В 10-11 класах урок літератури часто не закінчується із дзвоником, він знаходить своє продовження під час перерви. Мої учні не бояться сперечатися і не погоджуватися зі мною, висловлювати власні думки. Викладаючи літературу, вважаю, що я просто не маю права нав'язувати їм ні власний погляд, ні думки окремих критиків. Вірю, що період уніфікації навчального процесу в минулому. Ми не маємо права тиражувати папуг. Слід виховувати людей мислячих, які нічого не сприймають бездумно, на віру, які мають власні переконання і ніколи не стануть сліпим натовпом.

Намагаюсь, щоб мої учні, знаючи узвичаєний погляд на той чи інший твір, мали й свій власний. Дуже люблю літературні дискусії на уроках, особливо буває приємно, коли вони незаплановані. Це для мене означає, що твір чи проблема зацікавили учнів, не залишили їх байдужими, торкнулися юних душ. Так, минулого року під час вивчення творчості М.Коцюбинського один із десятикласників, не погодившись з трактуванням С.Єфремовим образу героя твору «*Fata morgana*» Марка Гуші, не просто заперечив його твердження, а аргументовано довів, що перед нами взірць мудрого політика, і його втеча напередодні розправи з зачинщиками повстання не зрада, бо смерть нічого б не змінила, не зупинила б розправи над селянами, а, врятувавшись, він зможе продовжувати справу, якій себе присвятив. При цьому десятикласник виявив досконале знання літературного матеріалу. Чи мала я право нав'язувати йому іншу думку? Переконана, що ні. Вважаю, що це і є одна із засад педагогіки толерантності – вміння поважати думку іншого, навіть тоді, якщо вона і

не зовсім правильна.

Завжди намагалась будувати свої стосунки із старшокласниками подібним чином, тому мені було неважко сприйняти демократичний дух колегіуму, але тільки тут я побачила, наскільки можуть бути толерантними стосунки «вчитель-учень», якщо вони ґрунтуються на засадах взаємоповаги, взаєморозуміння.

Формуванню таких стосунків сприяє і те, що наші викладачі намагаються будувати свої уроки так, щоб учням було цікаво, щоб дисципліна на уроках була свідомою. Звичайно, це вимагає певних зусиль. Значно простіше провести урок-лекцію, а потім традиційне опитування. На таких уроках не завжди цікаво, є і проблеми з дисципліною. Тому наші викладачі впроваджують такі форми роботи, як семінари, тестування, заліки, колоквиуми, роботу в групах тощо. Це урізноманітнює заняття, робить їх цікавішими, сприяє свідомому засвоєнню знань.

В колегіумі кожен учень може вільно звернутися у якійсь справі не лише до вчителя, а й до завуча чи директора і отримати потрібну відповідь чи консультацію, допомогу у розв'язанні своєї проблеми. Всі ми намагаємось жити інтересами своїх учнів. Звичайно, не все складається так, як хотілося б. Зокрема дуже важко декому утриматись від панібратства з учнями, а це може звести нанівець найкращу ідею. Діти дуже тонко відчують межу, за якою настає вседозволеність, одразу реагують на неї і потім буває дуже важко, а іноді і неможливо налагодити нормальні стосунки з ними. Це проблема, над якою нам ще належить працювати.

Є в нашому навчальному закладі ще одна дуже корисна, на мою думку, особливість – умовно роздільне навчання дівчаток та хлопчиків до 9 класу включно. Колись, років 15-17 тому, коли я починала вчителювати, не доводилось мріяти про таку школу, чи навіть подумати, що колись це стане дійсністю.

У далекому 1979 році, ми, десятикласники, організували вечір зустрічі випускників, які закінчили нашу школу 25 і 10 років тому. І мене дуже вразило те, що ровесників мого батька нам було значно легше зібрати, ніж тих, хто закінчив школу лише 10 років тому. Всі ці 25 років у них «зберігався» староста класу, вони підтримували стосунки між собою. В ті часи наша школа № 140 була чоловічою, і мене вразило, як ці солідні чоловіки після урочистої частини всі разом поїхали відвідати свого колишнього однокласника, якого хвороба прикувала до ліжка. На все життя запам'яталось мені їхнє міцне чоловіче братство.

З того часу минуло вже 20 років, і я не впевнена, що мої колишні однокласники зможуть проявити подібну згуртованість. З того часу я була переконана, роздільне навчання – благо.

І лише тут, у колегіумі, мої колишні мрії стали реальністю. Що дає нам роздільне навчання? По-перше, це більші виховні можливості. Адже тепер не доводиться залишати окремо дівчаток чи хлопчиків, щоб відверто поговорити з ними. Оскільки куратори в класах дівчат – жінки, в класах хлопчиків – чоловіки (це обов'язкова вимога), бесіди про сокровенне цілком можуть виникати незаплановано, без казенщини, формалізму, офіціозу. Навіть уроки з однієї й тієї ж теми в класах дівчат та хлопців часто проходять по-різному. Вчитель має можливість посправжньому враховувати не лише вікові, а й фізіологічні та психологічні особливості своїх вихованців. Дівчатка на уроках не бояться, що хлопці побачать їх не в найкращий момент (коли вони чогось не знають чи не розуміють) і навпаки.

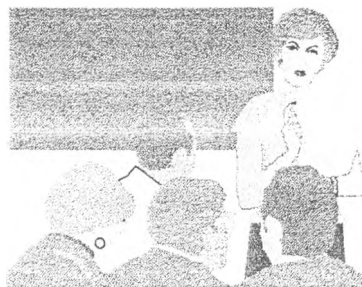
В той же час ми не забороняємо їм спілкуватися. Адже на перервах усі разом організують своє дозвілля. Крім того, для вивчення іноземних мов та математики групи формуються за іншим (рівневим) принципом і складаються як з хлопців, так і з дівчат. В даному випадку ми ділимо два паралельних класи (клас хлопців та клас дівчат) на різнорівневі групи. За роки роботи в колегіумі пересвідчилась, що часто паралельні класи хлопців та дівчат сприймають себе як один клас. І ще одне, на мою думку, цікаве спостереження: коли в 10 класі наші вихованці діляться на класи вже не за статевим принципом, а за профільним і класи стають змішаними, стосунки між юнаками та дівчатами складаються за іншими принципами, ніж у звичайній школі. Вони терпиміше ставляться одне до одного, по-дорослому. Хлопці більше поважають дівчат і навпаки. Між представниками різної статі формуються нормальні стосунки, що ґрунтуються на засадах взаємоповаги, без проявів грубощів, розв'язності та нищості.

Про взаємини в учительському колективі. Мені довелося працювати не в одній школі, але такого рівня толерантності я ніде не спостерігала. Директор – вчитель, і ми, його заступники, намагаємося частіше не вимагати, а просити вчителів про щось, разом з ними шукаємо вихід з тієї чи іншої ситуації. В усякому разі особисто я, та, зрештою, і більшість моїх колег (знаю про це з розмов із ними) ідуть на роботу так само радо, як і повертаються додому, і це незважаючи на ту величезну кількість проблем як матеріальних, так і виробничих, від яких ми так само незахищені, як і всі інші наші колеги. В такій атмосфері багатьом хочеться працювати творчо, і нагорода за це – вдячні погляди учнів. Хочу підкреслити, що зовсім не всі проблеми в нашому колегіумі розв'язані, але вірю, що спільними зусиллями ми це зробимо, втілюючи і далі в наше життя ідеї толерантності, взаємоповаги.

Плідно працює у нас психолог. Він намагається олюднювати, коригувати при потребі взаємостосунки не лише в учнівському колективі, а й між вчителями та учнями. У пригоді стає анкетування та тестування учнів та вчителів. Робота ця досить складна. Знаю, що особливо важко буває чомусь не з учнями, а якраз з дорослими, на яких діють певні стереотипи поведінки і які не звикли прислухатись до чиеїсь думки, особливо молодшого колеги. Цей напрямок визначає роботу психолога.

Оскільки ідеї толерантності в нашому закладі завжди були пріоритетними, то коли нам до рук потрапив журнал «Педагогіка толерантності», ми вирішили обрати цю проблему як основну, над якою наш навчальний заклад працюватиме в поточному навчальному році, і спробувати, узагальнивши наші здобутки, технологізувати її. До вирішення цього завдання й докладаємо наші зусилля.

*«Педагогіка толерантності»,
1999, №1*

Анатолій Паламарчук,
заступник директора з виховної роботи

Посвята у колеґіанти через пострижини

Чим ви відрізняєтеся від звичайної школи? Такі запитання часто звучать у гімназії «Києво-Могилянський колеґіум», коли батьки збираються віддати сюди своїх дітей. Ми їм відповідаємо: «Передусім ставленням до дитини». І повірте, це не пуста фраза.

Сім років тому кілька молодих учителів захотіли створити «школу для власних дітей». Мріялося про рідний дім для учня (не будемо конкретизувати

«перший» чи «другий»), адже третину дня він проводить саме в школі. Якщо ж друга третина - це сон, то рівномірний розподіл світлового дня ставить під сумнів першорядність батьківської хати. Мріялося все найкраще, своє передати молоді у невимушеній обстановці.

Цей намір ми відкоригували відповідно до реалій сьогодишнього дня. Вже неможливо порівнювати старшокласника вісімдесятих і кінця дев'яностих років. Важко сьогодні уявляються черги до бібліотеки чи колективний перегляд фільму з виховним підтекстом. Змінилася система цінностей, погляд на життя стає суто прагматичним. І тут нічого дивного немає. Адже людина тепер набагато раніше зустрічається з одвічною проблемою вибору. Тільки ти, і ніхто, крім тебе, не вирішити твоїх проблем. Допомогти кожному вихованцеві знайти своє «Я», утвердити його - ось наше головне завдання.

Розв'язання такого завдання вимагає нових методів виховної роботи. Народжуються нові ідеї, нові форми організації шкільного життя. У нас вже пройшла апробацію учнівська рада - парламент. Тепер стоїмо на порозі виходу першого номера власної газети. Учнівська організація самоврядування вирішила через неї вести свою роботу. А це - і організація спортивних свят, і привітання іменинників, і співпраця з викладачами у перевиховуванні «важких» підлітків. Це також оперативна інформація про усі події у школі, рідному місті, державі. І творчість молодих. Принаймні літературного матеріалу вистачить на десяток номерів газети. Збираємось проанонсувати наш часопис на київському телебаченні.

Мишуголого року зародилася ідея створення незвичайного шкільного музею-кунсткамери. Усе, сказати б, найцінніше приносять сюди учні з дому. Є вже у нас дві старовинні Біблії, невеличка колекція грошій початку ХХ ст. Учні 2 класу відкопали у дворі старі гільзи, залишки пілецьких автоматів. Один із батьків передав нам знайдені у пахтах України відбитки давніх рослин. Принесли до музею фотографії Києва кінця ХІХ - початку ХХ ст.

Художня самодіяльність Києво-Могилянського колеґіуму вже заявила про себе на міському рівні. Наш вокальний ансамбль брав участь у заходах Національного центру виставок і ярмарків, він частий гість у Києво-Могилянській академії, постійно отримує схвальні відгуки наших численних відвідувачів. Окрім того, займаються учні в ансамблі гри на гітарі, прапцею і театральна студія.

Наші викладачі постійно готують міні-вистави іноземними мовами. Надзвичайно цікаво відбуваються предметні тижні. А про наші традиційні свята, звінаємось, вже ходять перекази по всьому Києву. Прийом у колеґіанти влаштуємо в Конгрегаційній залі Києво-Могилянської Академії напередодні 1 вересня. Окремі слова хотілося б сказати про День колеґіуму. Щороку 14 жовтня, на свято Покрови відбувається церемонія посвята у колеґіанти через Пострижини, де першокласники, пройшовши випробування, приймають присягу вірності ідеалам добра, справедливості. Вони готують козацький куліш чи кашу і, пригощаючи нею своїх вчителів, обіцяють стати гарними учнями і прекрасними людьми. До речі, на останні Пострижини учні запросили ректора НаУКМА Сергія Іванюка. Йому довелося разом з першокласниками проходити випробування у вмінні малювати, декламувати, танцювати тощо. Пан Сергій гідно захистив честь Академії, після чого першим був прийнятий у почесні колеґіанти.

Тоді ж відбуваються товариські зустрічі з футболу і волейболу між викладачами і учнями (до речі, зі змінним успіхом), а також День самоврядування. Учні випускного 7 класу самі проводять всі уроки, тим самим купитуючи гіршого хліба вчительської праці.

Нам дуже хочеться, щоб через традиції, через святкові та буденні справи учні зрозуміли власну відповідальність за своє майбутнє, майбутнє України, щоб сприйняли і потім відтворили весь кращий досвід, накопичений нашим народом, щоб завоювали шану і любов своїх співвітчизників.

“Педагогіка толерантності”,
1999, №1

ПРО РІВЕНЬ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ КОЛЕґІУМІВ
Деякі статистичні дані до обговорення на березневому засіданні Вченої ради

Вступ випускників колеґіумів до НаУКМА

Навчальні заклади	Роки	Випускників	Вступа-ло	Вступи-ло	з них:			
					на загальн. засадах	за особл. умовами	на пільг. умовах	за кон-трактом
НаУКМА (р а з о м)	1997		3	3	-	3	-	-
	1998		7	7	-	7	-	-
	1999		<u>51</u>	<u>23</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>3</u>	<u>2</u>
Кієво-Могилянський	1999	56	33	17	8	5	2	2
“Аріадна”	1997		1	1	-	1	-	-
	1998		1	1	-	1	-	-
“Берегиня”	1997	48	2	2	-	2	-	-
	1998	56	2	2	-	2	-	-
	1999	61	6	2	-	2	-	-
“Галицький”	1998	168*	2	2	-	2	-	-
	1999	240*	8	3	1	1	1	-
“Січковий”	1998	15	2	2	-	2	-	-
	1999	18	4	1	2	1	-	-

* Основна маса випускників 11-х класів продовжує навчання в цьому ж каледжі.

ПОРІВНЯЛЬНІ ДАНІ ПРО СЕРЕДНІ РЕЙТИНГОВІ БАЛИ ВИПУСКНИКІВ КОЛЕґІУМІВ,
що брали участь у вступному тестуванні в 1999 році

Навчальні заклади	Українська мова	English	Математика	Історія	Література	Біологія	Правознавство	Історія НаУКМА
НаУКМА	11,19	5,58	3,64	3,65	4,56	4,52	6,30	5,54
КМК	11,54	6,05	3,38	4,51	4,63	4,27	6,68	6,52
“Берегиня”	10,85	4,81	3,63	3,83	4,95	3,55	6,10	5,25
“Галицький”	12,32	4,79	2,81	3,63	5,30	3,88	6,55	5,75
“Січковий”	10,48	4,92	5,25	3,95	5,00	4,80	6,50	3,00

Виділено результати, які вищі загальноуніверситетських.

Розподіл випускників колеґіумів, що вступили до НаУКМА за пільговими умовами, по факультетах і департаментах:

- гуманітарних і суспільних наук – 5   - правничих наук – 4   комп'ютерних наук – 1
- економічних наук – 5   - соціальних наук і технологій – 4   природничих наук – 1

Володимир МОРЕНЕЦЬ,

декан магістеріуму,

завідувач кафедри філології,

професор, стипендіат Фулбрайта 1999 року

Columbia University: фрагменти спостережень

CU входить до десятки найпрестижніших університетів США: це обсаджений квітниками й деревами зелений прямокутник на Мангаттані (Uptown) у високій чавунній огорожі. Зі старими, важкуватими будинками факультетів на 6-8 поверхів, власною охоронною службою і двома прапорами на найвищій вежі – американським і біло-блакитним колумбійським. Середня річна вартість навчання – \$ 32 000. Одним боком кампус впирається у парк Morningstar, з якого тепер починається Гарлем, що розлігся внизу темними кварталами аж до East River; другим боком – виходить на Broadway, будинки заможних службовців, аристократичні, затінені старезними платанами і кленами схили Riverside і Hudson River. Дві високі брами CU цілодобово відкриті на ці два боки: кому куди... А між ними, – кампусом, – гуляє вітер, в якому – багатоголосся надії, перемоги, перевершення і праці, праці, праці...

Основне питання: що ти тут **робиш**, над чим трудишся? Людина може зізнатися в грандіозних наукових планах або сказати, що підстригає тут траву, підробляє в кафейці чи бібліотеці – вітається все, що свідчить про зайнятість і включеність у напружений буттєвий ритм (Мангаттан не спить ніколи). Потамоване, проте глибоке презирство викликає тільки неробство: як внутрішній моральний статус і філософія побутування на землі CU. В очах “колумбійців” неробство – *глибоко огидне й аморальне*.

Всі платять за все: житло, ксерокс, користування Інтернетом, послугами зв'язку тощо.

Це також аспект філософії праці, яка цінується, філософії життя, в якому *нічого нікому не дається задурно*. “Задурно” означає безоплатну експлуатацію когось іншого: в CU ця правда виявлена з граничною ясністю. Заможне походження від тебе не залежить (як ресурс-фактор), ти сам покажи, чого вартий. Розвинена система працевлаштування (part-time job) дозволяє частині студентства непогано підробляти, не виходячи за межі кампусу, хтось влаштовується сам (переважно в системі сервісу). Хоча найліпший шлях – це просто вчитися на відмінно: гранти відшкодовують кращим від частини до повної вартості навчання і покривають витрати на життя!

Добрий, завзятий, талановитий студент просто *не має жодного шансу пропасти* за умови, що він не тільки відмінно вчиться, а й **порядний**: ця остання – ніде не фіксована – характеристика складається в очах оточення вчинками, реакціями, виступами індивіда і має величезне значення. Прагматична академічна Америка якось дуже ревнісно дбає не лише про інтелектуальний рівень, а й моральну повноцінність всіх своїх членів. Це важко описати словами, але у визначенні “це добрий студент (професор, викладач, працівник тощо)” завжди присутнє визнання “це порядний, тактовний, душевний...”. Британська школа етикету виносить цю частину суджень за дужки розмови про конкретну людину, проте ці судження, як підводна частина айсберга, мають визначальну вагу.

Згруповане навколо своїх департаментів і шкіл “колумбійське” студентство – чистий “інтернаціонал” з усіма сущими на землі расами і, здається, народами. Більші етнічні групи мають свої активні, дуже впливові й цілком самоврядні земляцтва, але всі вони об'єднані єдиним корпоративним духом CU – Alma Mater і символом руху до суспільних

висот. Тут, як і загалом у Нью-Йорку, панує просто вражаюча, всеможна національно-етнічна толерантність (одна з підвалин американського патріотизму). Найменший відступ від її норм і правил миттєво викреслює людину з життя: ані кар'єри, ані просто доброї праці такому відступникові не буде.

Але сама ця толерантність ґрунтується на безумовній і практично засвідченій американськості: коли хтось має проблеми з американською мовою, йому допоможуть, порадять узяти додаткові курси тощо. Але "без'язикість" – це смерть. Зворушлива й типова картина: ламаючи язик і вибудовуючи смішні (підручникові) синтаксичні фігури, попри гострі фізіологічні муки, *а таки американською* спілкуються між собою на алях кампусу японці і перуанці, сенегальці й кіпріоти. Я лише двічі чув, щоб студенти спілкувалися між собою іншою, й обидва рази це була до болю знайома "общедоступная" мова...

Вчать тут уперто й відповідально, сам процес регламентований і забезпечений до найменших подробиць. Незрідка гуртожитки розміщені на верхніх поверхах департаментів, славнозвісна Butler Library – вісім поверхів угору і шість під землю – працює 7 днів на тиждень; студент може місяцями не виходити за межі кампусу. Зачухмарений (-на) спростання, він (вона) кволо сповзає сходами на нижні – аудиторні поверхи свого корпусу у майці й шортах, дожовуючи малостравного, на мій погляд, гамбургера й переглядаючи явно поночі виконані завдання. Але і така постать завжди має в собі невлесиму лінію напруги й зосередження.

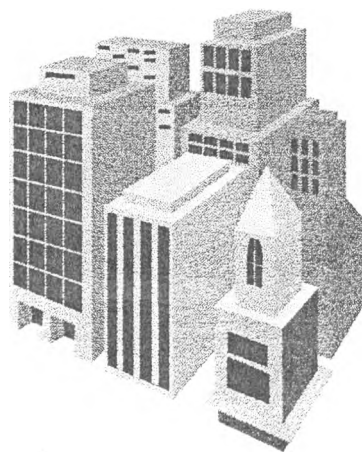
Тому що на кожний навчальний крок (етап) у студента є тільки одна спроба: іспити *не перескладаються під жодним приводом*. Незадовільна іспитова оцінка означає намарне викинуті час і гроші. Як і у випадку трьох чи більше пропусків лекцій або практичних занять (ці форми в CU давно вже нероздільні) студент мусить удруге записуватися на цей курс, сплачувати його повну вартість і наступного року починати все спочатку. В разі хвороби чи ще якоїсь біди такому студентові *циро співчують*, але механізм спрацьовує так

само (повторний запис, оплата, робота в групі, аж тоді – допуск до іспиту).

Рішуче невдоволений своєю оцінкою (яка завжди виводиться на підставі письмової тези) студент *може подати апеляцію* до Вченої ради департаменту. Арбітражне рецензування може бути на користь позивача, і тоді оцінка буде змінена, а імідж професора відчутно постраждає. Коли ж рецензент погодиться з думкою екзаменатора, то студент ризикує заробити **тяжку славу** амбітного інтригана й скандаліста з відповідною прискіпливою увагою до нього решти професорів. Коли ж студента ловлять на плагіаті (по-нашому – звичайному списуванні), його відраховують з університету без права на апеляцію.

Викладач також перебуває в полі сталого й доволі жорсткого "студентського контролю": коли слухачі засвідчують його конфліктність й стає очевидною його неспроможність нав'язати продуктивний діалог з аудиторією (головна форма роботи), наслідком чого є зменшення студентського "попиту" на даний курс, то з таким викладачем контракт не продовжується. Вся сфера професорсько-студентських міжособистісних взаємин сповнена безлічі нюансів і прецікавих колізій, але це тема окремої розмови.

До студента нью-йоркчани ставляться *зі співчуттям і повагою*: адже хто такий студент (байдуже, якого університету, хоча CU – це, звісно, круто)? Адже це той, хто обрав собі у житті **найтяжчий шлях**, це той, що його доба вміщує 36 годин, хто вчиться і працює.

В багатій Америці неважко заробити на життя без вищої освіти, проте цій молоді *хочеться більшого* і вона досягає цього "більшого" *власними зусиллями*. А це тут завжди шанують!

Інна БУЧИНСЬКА,
Галицький коледж

ЩО НЕ УСМІШКА – КОНФЛІКТ

Костику стало весело на уроці історії. Ні з того, ні з сього. Просто так. І він усміхнувся.

- Ти чому посміхаєшся? – суворо запитала Ольга Тимофіївна.
- Просто так. Смішно стало, - чесно признався Костик.
- Ясно, - тяжко зітхнула вчителька.

Після перерви Костю викликав класний керівник.

- Що з тобою?! – обурився він. – Звідки ці посмішки?
- Випадково, Ігорю Володимировичу, - прошепотів Костик.
- Випадково?!

Завуч школи схильною до довгої розмови не була.

- Ну! – грізно сказала вона.
- Більше не буду! – пробелькотів Костик, але його все одно після уроків викликали до директора ...
- Так ти ще й смієшся! – кричав ввечері батько, приступаючи до виховної роботи із засученими

рукавами ...

Наступного дня Костику стало весело на уроці літератури. Ні з того, ні з сього. Просто так. Він хотів усміхнутися, але згадав про вчорашній день, злякався і заплакав.

На перерві його покликав учитель літератури ...

З експериментального альманаху тернопільських тінейджерів "Крок", 2/99

Марія ЯРЕМЕНКО,
Кисво-Могиланський коледіум

ЧИ Є ТО ЖИТТЯ?

Подумайте, люди,
Чи є то життя.
Якщо за турботами
Свого буття
Не бачите ви
Ні рожевих світанків,
Ні сонячних днів,
Ні вечірніх серпанків,
Не маєте часу ви
Пильно вдивитись
У квітки обличчя
Й росою умитись?..

Турботи, турботи
Людського буття ...
Подумайте, люди,
Чи є то життя?..

ЛІТОПИС – ЦЕ МІСТОК З МИНУЛОГО В МАЙБУТНЄ

Літописи – то є місток
З минулого в майбутнє.
То не якийсь старий листок,
То історичні будні.

Вони розкажуть нам про тих,
Кого нам не згадати:
Ніхто ніколи ще не міг
Серед часів літати.

Там Русь, там Київ, там князі ...
Поляки там, татари ...
Все те, що люди-мудреці
В літопис записали.

То не якийсь старий місток –
То історичні будні.
Літописи – то є місток
З минулого в майбутнє.

ПАНОРАМА

мистецької та самодіяльної творчості

НаУКМА:

Відбулися:

В Галереї мистецтв - виставки:

- відомого художника та мецената НаУКМА **Юрія Нагулка**;
- молодого фотохудожника **Дмитра Саніна**;
- фотовиставки в рамках проекту "Німецькі дати": "Німеччина з 1945 року: фотографії трьох поколінь однієї родини" та "Падіння муру! **Віктор Марушенко** в Берліні 1989 року";
- групи київських художників "Гра";
- вишиваної ікони "Да святиться ім'я твоє" **Ірини Івасенко** (м. Львів).

В культурно-мистецькому центрі:

- концерт бардів-переможців I фестивалю "Червона рута" "Десять років потому";
- новорічні вистави для дітей "А віруси проти! Або Дід Мороз у віртуальному новорічному вирі";
- вистави експериментального театру "Голомоза співачка" **Е.Йонеску**, "Амфітріон" **П.Хакса**, "Чекаючи на Годо" **С.Бекета**;
- вистави студентського театру "LUDUS" "Amore. Коло на Схід (Захід)", "Картотека" **Т. Ружевича**;
- День Святого Валентина.

В гуртожитку:

- Вечорниці.

Галицький коледж:

Проводяться:

- предметні дні (наприклад, з української мови та літератури і зарубіжної літератури - Шевченківські дні, з природничих дисциплін - "Міс Золота осінь" тощо);
- засідання клубів "Що? Де? Коли?", молодіжного спілкування "Тін";
- шоу-програми "Як досягти успіху?", "Ще раз про жінку".

Кременецький педагогічний коледж:

У літературній вітальні відбулася зустріч із поетом – каторжником **Іваном Гнатюком**. Впродовж двох годин викладачі та студенти слухали його зворушливе поетичне слово, народжене з вогню Тарасового болю, наповнене незгасимою любов'ю до України. На пам'ять про зустріч поет залишив свої численні автографи в книгах, виданих за останні роки.

Колегіум "Гуцульщина":

Вихованці колегіуму **Михайло Ватаманюк** і **Микола Крутофіст** (художня різьба), **Надія Стеф'юк** і **Наталія Глушко** (художнє ткацтво), **Люба Філіпчук** (художня кераміка) стали переможцями Другого зльоту творчої учнівської молоді Гуцульщини (Закарпатська, Івано-Франківська та Чернівецька області), а **Наталія Гушул** – лауреатом обласного та дипломантом (2-ге місце) Всеукраїнського конкурсів народної творчості.

Миколаївська філія НаУКМА:

Театр "Грааль" Миколаївської обласної асоціації Альянс Франсез у співробітництві з філією НаУКМА взяв участь у IУ міжнародному фестивалі франкомовних театрів, організованому Культурним центром при посольстві Франції в Україні. На суд глядачів миколаївці привезли спектакль Франсуа Серве "В театрі, як в театрі", поставлений завідувачем кафедри французької мови **Тетяною Каіровою**, а також 35-хвилинний фільм про історію створення самодіяльного театру за сценарієм студенток філії **Катерини Середи** і **Ольги Корягіної**.

Гра самодіяльних артистів **Світлани Плішакової**, **Євгена Іл'чова**, **Віктора Васил'єва**, **Наталії Задорожної** дуже сподобалась французьким дипломатам.

Театр завоював головну нагороду фестивалю, в якому взяли участь 10 колективів з України і стільки ж з-за кордону, - стажування у Франції і запрошення на Авіньонський фестиваль.

Сцена зі спектаклю "В театрі, як в театрі"

СТУДЕНТСЬКИЙ ФІНІШ І УНІВЕРСІАДИ

Завершився заключний – другий студентський етап І Універсиади навчально-наукового комплексу

Києво-Могилянської академії “Єдина родина”. Цього разу з 17 по 19 жовтня в м. Острозі змагалися жінки. Окрім команд НаУКМА, Миколаївської філії та Острозької академії мірялись силами також студентки двох коледжів, що знаходяться під опікою університету, - Кременецького педагогічного імені Т.Шевченка і Галицького (м. Тернопіль).

В програмі змагань – волейбол, бадмінтон, настільний теніс і новий вид легкоатлетичного багатоборства – могилянський квінтатлон (біг на 100 м; човниковий біг; стрибки в довжину з місця; згинання й розгинання рук в упорі, лежачи на підлозі; крос на 500 м).

Якщо на першому етапі перемогу святкували хлопці з Острозької академії, то на другому – дівчата НаУКМА. Вони були першими в могилянському квінтатлоні й бадмінтоні. Завдяки їм команда університету за підсумками обох етапів виборолала загальнокомандну першість і стала **чемпіоном Першої Універсиади КМА**. Друге місце посіла Острозька академія, третє – Миколаївська філія. Студентки останньої були поза конкуренцією у волейболі й настільному тенісі.

Універсиада та її урочисте закриття перетворилися в справжнє спортивне свято. Від імені Президента НаУКМА В'ячеслава Брюховського привітав її учасників віце-президент зі зв'язків з філіями та колегами Вадим Зубко і вручив переможцям кубки, медалі, дипломи й призи. Кращими

гравцями з бадмінтону була визнана майстер спорту, студентка НаУКМА Оксана Михальчук, з мо-

гилянського квінтатлону – Марина Хижнякова (Острозька), з волейболу – Марія Фурман і з настільного тенісу – Ольга Рудакова (обидві з Миколаївської філії). Дипломи й цінні подарунки кращим спортсменам від імені Управління з питань фізичної культури і спорту Рівненської дер-

жавної адміністрації та особисто її начальника, члена НОК України, кандидата педагогічних наук Мирослава Дутчака, який багато зробив для зміцнення спортивної бази І Універсиади КМА, вручив ректор Острозької академії Ігор Пасічник.

В єдиному пориві учасники І Універсиади прийняли звернення до спудеїв Києво-Могилянської академії обрати свій шлях до Країни Здоров'я, здорового способу життя – життя без паління, алкоголю, наркотиків, активної участі в спорті!

Титул “Міс Універсиада - 99” було присуджено студентці Миколаївської філії *Марії Фурман*, а “Перлиною волинського спорту” визнана студентка Острозької академії *Марина Хижнякова*.

В рамках острозького етапу Універсиади відбувся

науково-методичний семінар викладачів кафедр фізичного виховання навчальних закладів комплексу КМА. Були обговорені план проведення наукових досліджень з проблем фізичного виховання студентів та Концепція розвитку фізичної культури і спорту в НаУКМА на 1999-2005 роки.

Кращими гравцями визнані:

БАДМІНТОН	- Оксана <i>МИХАЛЬЧУК</i> (НаУКМА)
ВОЛЕЙБОЛ	- Марія <i>ФУРМАН</i> (МФ НаУКМА)
Н/ТЕНІС	- Ольга <i>РУДАКОВА</i> (МФ НаУКМА)
МОГИЛЯНСЬКИЙ КВІНТАТЛОН	- Марина <i>ХИЖНЯКОВА</i> (Острозька)

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ
результатів змагань другого етапу
1 УНІВЕРСАДИ

КОМАНДИ	Бадмінтон	Волейбол	Н/теніс	Могилян. квінтатл.	МІСЦЕ
НаУКМА	1	4	2	1	1
Острозька академія	2	2	3	2	2
Миколаївська філія	4	1	1	5	3
Кременецький коледж	5	3	4	3	4
Галицький коледж	3	5	5	4	5

*Загальне перше місце за підсумками двох етапів 1 Універсиади
посіла студентська команда НаУКМА.*

ПОЗДОРОВЛЯЄМО ЧЕМПІОНІВ
та їхніх натхненників – кафедру фізичного виховання НаУКМА!

ВИКЛАДАЧІ, ДО ЗУСТРІЧІ У КРЕМЕНЦІ!

Директор Кременецького педагогічного коледжу імені Т.Шевченка Афанасій Ломакович виступив з ініціативою проведення змагань викладачів комплексу в період весняних канікул 2000 року в своєму славному місті. Будемо змагатися в шахах, волейболі, настільному тенісі й міні-футболі.

Положення про цей третій (викладацький !) етап дивіться на останніх сторінках часопису.

Семен ГОРОХОВСЬКИЙ,
директор інформаційно-комп'ютерного
центру НаУКМА

ЖІНКА-ОПЕРАЦІЙНА СИСТЕМА

Наскільки нам відомо, об'єкти, згадані в заголовку, в такому взаємозв'язку досліджуються вперше. Навіть якщо є які-небудь публікації, то вони скоріш за все носять зарубіжний характер, а тому тенденційні і спотворюють сутність проблеми. Таким чином, ми наполягаємо на тому, що торкаємось проблеми вперше, а для першого знайомства краще за все застосувати феноменологічний підхід. Для тих, хто звик до інших підходів, наприклад, до аксіоматичного чи нерухокої точки, пояснимо, зауваживши мимохіть, що їхні підходи не підходять: суперечливу жінку марно аксіоматизувати, а нерухомих точок у жінок немає. Так от, даємо визначення феноменологічного підходу: сутність фемінологічного підходу, власне кажучи, є зневага до сутності явища на догоду радості спостерігати явище як таке.

Отож, будемо дивитись на жінку як на феномен і шукати в ній риси операційної системи. Найважче зрозуміти, як і що треба шукати, оскільки жінки якщо чомусь і підкоряються в сенсі закономірності, то це принципу невизначеності. Як у фізиці – доторк приладом викривляє картину. Навіть в найпростіших випадках у них все загадкове, а на тлі скривлень (?), при шумі – а fortiori! А взагалі їх краще не чіпати, тому залишається одна дорога – моделювати. Моделювати уповні можна й без жінок. І не чіпати, й не торкатись! По суті ми пропонуємо новий метод вивчення жіног моделювання без

торкання. Концептуально це близько до методу безруйнівних випробувань на міцність, однак передумови і цілі у нас інші.

Ми прагнемо довести, що жінка спроможна, або як кажуть німці, в змозі виконувати функції операційної системи (ОС), звідки випливає, що сім'я – це чоловік з операційною системою.

Розглянемо все ж, як жінка справляється з функціями ОС.

Перш за все вона, як і будь-яка порядна ОС, створює людям обстановку.

Далі:

1. Жінка управляє ресурсами. Відомо, що які б ресурси їй не надали, вона управиться з ними дуже швидко. Маються на увазі грошові знаки, вільний час чоловіка, робочий час підлеглих, премії, час центрального процесора й таке інше. Кожен чоловік, котрий має ресурси і жінку-ОС, може навести свої приклади.

2. Управління задачами. З задачами жінки справляються ще краще, ніж з ресурсами. Особливо коли ресурсів у підлеглому чоловіка не так багато. Задачі сипляться на нього потоком (про потоки ми ще поговоримо), простоїв у нього не буває. І тут чисто жіноча модальність виступає в ролі нормативного акта. Нагадаємо, що таке модальність. Це категорія, що відображає ставлення тієї, що говорить, до того, кому говорять, ще точніше – кому дорікають, супроводжується словами типу “можливо”, “може бути”, “треба”, “потрібно” тощо. Так от, коли жінка, виконуючи функцію управління, з невимушеною модальністю, модулюючи голосок, ніжно виводить повідомлення: “Може б, ти, нарешті, виніс сміття, любий?!” (операція прибирання сміття,

зокрема й винесення його з хати, традиційна для операційних систем), - то будьте певні, що це не прохання, а цілком нормативний акт, тобто закон.

3. Управляє жінка, як і будь-яка ОС, з допомогою черг. Що таке черга? Це засіб очікування. І справді, чекати їх доводиться довго. Чекати, поки вона прийде, піде, дощобече, переведе тебе з любого стану в потрібний (ій), відшукає тобі шкарпетки, собі – крем в магазині ... До речі, про магазини. Це класична структура даних ОС в усьому, що стосується кранниць, жінка неперевршена.

4. Управління даними. Тут жінки проявляються особливо яскраво як ОС, не ос, а ОС! Перетворення даних із передчуття в упевненість виконується апаратно. Що кому сказати, що де почути – чи це не управління даними?! Пам'ятаєте: “Я ж тобі казала!” Ця обставина дозволяє жінкам обходитись без планувальників.

Особливо серйозних успіхів жінки досягли в галузі семантики, особливо в маніпуляціях з абстрактними типами даних (АТД). Ось приклади абсолютно абстрактних для нас типів даних: фасон, погляд, скандал, та ж кранниця, подруга (цікавий різновид – краща подруга), передчуття, надія, комплімент і т.п. Семантика таких АТД реалізується за схемою. Ще один приклад перетворення: АТД “муха” – в АТД “слон”.

Особливий інтерес з точки зору архітектури ОС викликають теоретико-множинні АТД “нерви” і “сльози”. З точністю до ізоморфізму у кожної жінки є нерви і завжди в запасі (вихідної черги) – сльози.

Ці АТД є витонченими засобами управління обставинами, котрі катастрофічно підвищують ефективність розв'язання системних задач. Формально вони ще не описані, але реально існують і працюють. Але жінками розв'язана задача синтезу АТД при пустій мові специфікацій. Французькі спеціалісти стверджують, що справжня жінка із нічого може створити три речі: капелюшок, салат і скандал. А це і є АТД! Доказ – розгляд випадків. Кожен може спробувати.

І ще про архітектуру. Жінки, граючи роль ОС, віддають перевагу потоковим архітектурам (потоки сліз, дорікань, підозр, доручень, завдань тощо).

В короткому повідомленні неможливо розглянути всі аспекти моделювання операційних систем на жінках і навпаки. Ми, наприклад, не наважились через брак феноменологічного матеріалу дослідити питання віддаленого доступу й /або колективного доступу, колективного ж користування, дівочої віртуальної пам'яті, паралелізму. Ми зовсім не торкались (у повній відповідності з методом) смертельних обіймів, хоч це дуже цікаво (задушити в обіймах, так?). Наша наука про жінок робить перші боязкі кроки. Не оступитися б.

*Переклад редакції з журналу
“Новости искусственного
интеллекта”,
Москва, 1995 р.*

Відлуння Дня Академії

З конкурсу на найкраще побажання

... На білім світі довго жити,
жувати «Снікерс» і «ПіКНіК»,
в Кабміні і ООН служити,
коли мине студентський вік.

*Богдана Дальна, ФГСН-1,
1 приз – шампанське*

Вітасмо мешканців гуртожитку з загибеллю
ПЕРШОГО таргана від важкої руки Андреева Матвія!
*Тарас Коростильов, ФГСН-1,
11 приз – 5 брюхів*

Вітаю себе, коханого!!!
*В'ячеслав Брюховецький,
утішний приз - соска*

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 14 січня 2000 р.

№ 9

м. Київ

**Про Положення про особливі умови
прийому на бакалаврські програми
НаУКМА в 2000 році**

1. Затвердити Положення про особливі умови прийому на бакалаврські програми НаУКМА в 2000 році.

2. Вважати такими, що втратили силу: Положення про особливі умови прийому на бакалаврські програми НаУКМА, затверджене ухвалою Вченої ради НаУКМА від 13 березня 1997 року, протокол № 6 (96), та розпорядженням президента НаУКМА від 31 березня 1997 року № 41; п. 3 розпорядження президента НаУКМА від 3 березня 1998 року № 27 про затвердження змін до Положення про особливі умови прийому студентів на бакалаврські програми НаУКМА та розпорядження президента НаУКМА “Про ліміти на вступ до НаУКМА за особливими умовами у 1999 році” від 7 липня 1999 року № 28.

Президент НаУКМА

В. Брюховецький

П О Л О Ж Е Н Н Я**про особливі умови прийому на бакалаврські програми НаУКМА
в 2000 році**

1. Особливі умови вступу встановлюються з метою залучення до НаУКМА та його філій обдарованих абітурієнтів, які досягли високих успіхів у навчанні.
2. За особливими умовами до бакалаврату НаУКМА приймаються:
  - не більше *двох кращих випускників поточного року кожного з колегіумів*, які працюють під патронажем НаУКМА (один - для вступу або на факультет природничих наук, або в департамент комп'ютерних технологій, або в департамент соціальних наук і технологій, один – або на факультет гуманітарних і суспільних наук, або на факультет правничих наук, або в департамент економічної теорії). До філій НаУКМА приймаються по 1 кращому випускнику одного з колегіумів НаУКМА;
  - *призери міжнародних конкурсів і олімпіад* за умови, що вони є призерами саме з профілюючої для факультету чи департаменту дисципліни згідно з п.5 цього Положення;

- *переможці IY етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін (диплом I ступеня)* за умови, що вони посіли 1 місце з профілюючої для факультету чи департаменту дисципліни згідно з п.5 цього Положення;
- *переможці III етапу Всеукраїнських учнівських конкурсів-захистів науково-дослідних робіт учнів – членів Малої академії наук України (диплом I ступеня)* за умови, що вони є переможцями саме з профілюючої для факультету чи департаменту дисципліни згідно з п.5 цього Положення;
- *два переможці фінального етапу телегри “Наздогнати Альму”*, яка проводиться серед учнів випускних класів шкіл України за програмою вступного тестування НаУКМА.

Всі абітурієнти, які вступають до НаУКМА та його філій за особливими умовами, повинні мати в атестаті відмінні оцінки з **української та англійської мов і профілюючої для факультету чи департаменту дисципліни**.

3. Такі абітурієнти подають до Приймальної комісії всі необхідні документи у відповідності з Умовами вступу до бакалаврської програми НаУКМА, а також додатково:
  - а) випускники колегіумів НаУКМА – **рекомендацію** для вступу до НаУКМА або його філії від педагогічної ради колегіуму, схвалену трьома чвертями її постійного складу, та **рейтинговий лист 10 кращих випускників**, що підтверджується відповідним витягом з протоколу засідання;
  - б) призери міжнародних конкурсів і олімпіад, переможці Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін та Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідних робіт учнів-членів Малої академії наук України, які проводились в поточному навчальному році, - відповідні документи про нагородження і документально підтверджену інформацію про статус та програму міжнародних конкурсів і олімпіад, в яких вони брали участь.
4. Чинність пунктів 2 і 3 цього Положення поширюється тільки на переможців і призерів олімпіад, які проводилися Міністерством освіти України та відповідними міністерствами інших держав.
5. **Профільюючими** при вступі на бакалаврські програми НаУКМА за особливими умовами є:
  - на факультеті гуманітарних і суспільних наук - *українська мова та література чи історія*;
  - на факультеті природничих наук – *українська мова та біологія, фізика чи хімія*;
  - на факультеті правничих наук – *українська мова та правознавство чи історія*;
  - в департаменті економічної теорії – *українська мова та математика чи історія*;
  - в департаменті комп'ютерних наук – *українська мова та математика, інформатика та обчислювальна техніка*;
  - в департаменті соціальних наук і технологій – *українська мова та математика, історія чи правознавство*.
6. Приймальна комісія розглядає справи абітурієнтів, котрі претендують на особливі умови прийому до НаУКМА та його філій, не пізніше ніж за 10 днів до вступного тестування і, в разі виконання умов прийому, допускає їх до вступного тестування, яке має визначити, в яку категорію студентів вони мають бути за її рішенням **зараховані**:
  - якщо вступник набирає половину можливих балів, він зараховується наказом ректора *до основного складу студентів*;
  - у разі ненабрання половини можливих балів він зараховується наказом ректора *до складу студентів резерву*.
7. Абітурієнти, щодо яких Приймальна комісія прийняла негативне рішення, можуть проходити вступне тестування на загальних підставах.
8. Абітурієнти, що вступають за особливими умовами, та випускники колегіумів НаУКМА, котрі вступають на загальних підставах, звільняються від сплати за тестування.
9. Якщо випускник колегіуму, зарахований студентом НаУКМА чи його філії, відраховується впродовж першого року навчання за академічну неуспішність або порушення статутних вимог, колегіум позбавляється одного пільгового місця на наступний навчальний рік.
10. Колегіумам, з яких вступили до НаУКМА 5 студентів на загальних засадах, надається одне додаткове пільгове місце на наступний навчальний рік.

**ПЛАН ЗАСІДАНЬ ВЧЕНОЇ РАДИ НАУКМА
на другий і третій триместри 1999/2000 навчального року**

24 березня 2000 р. (п'ятниця)

1. Про якість навчання в НАУКМА та Миколаївській філії НАУКМА

Доповідачі: проректор з навчальної роботи НАУКМА В.Гусєв, ректор Миколаївської філії Л.Клименко

2. Про рівень підготовки випускників колегіумів

Доповідач: віце-президент зі зв'язків з філіями та колегіумами В.Зубко

3. Про зміни і доповнення до Положення про навчання

Доповідач: проректор з навчальної роботи В.Гусєв

4. Про перерозподіл повноважень між Вченою радою НАУКМА, вченими радами філій та радами факультетів і департаментів

Доповідач: голова Вченої ради НАУКМА В.Моренець

5. Про формування спеціалізації та організацію виробничо-професійної практики на факультеті правничих наук НАУКМА

Доповідач: декан факультету правничих наук В.Сущенко

6. Звіт про проведення Днів науки та 6-ої Щорічної конференції НАУКМА

Доповідач: проректор з наукової роботи М.Брик

7. Затвердження тем кандидатських дисертацій аспірантів та здобувачів прийому 1999 р.

Доповідач: проректор з наукової роботи М.Брик

8. Призначення стипендій Верховної ради та Президента України

Доповідач: проректор з навчальної роботи В.Гусєв

23 червня 2000 р. (п'ятниця)

1. Про підсумки самоакредитації в Миколаївській філії НАУКМА

Доповідачі: ректор Миколаївської філії Л.Клименко, голова комісії Вченої ради

2. Про видачу дипломів НАУКМА

Доповідач: проректор з навчальної роботи В.Гусєв

3. Звіти керівників наукових центрів про їх діяльність у 1996 – 1999 рр. (В.Моренець, П.Голод, А.Гребенюк, Р.Нігматуллін)

4. Прийом в докторантуру в 2000 р.

Доповідач: проректор з наукової роботи М.Брик

5. Затвердження програм кандидатських іспитів зі спеціальних дисциплін

Доповідач: проректор з наукової роботи М.Брик

Протягом періоду:

1. Затвердження до публікації чергових випусків "Наукових записок НАУКМА" та додатків до них.

2. Розгляд справ щодо присвоєння вчених звань доцента та професора.

Можливе також внесення змін та доповнень до порядку денного засідань Вченої ради НАУКМА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”

ЗАТВЕРДЖУЮ
Віце-президент зі зв'язків
з філіями та колегіумами

_____
В. Зубко
4 лютого 2000 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про третій етап Універсиади “ЄДИНА РОДИНА” вищих закладів освіти НаУКМА
“*Vivat, professore!*”

I. Мета проведення

Універсиада ВЗО комплексу НаУКМА проводиться з метою:

- зміцнення зв'язків між філіями комплексу;
- пропаганди здорового способу життя;
- зміцнення здоров'я викладачів, підтримки їх високої працездатності та рівня спортивної майстерності.

II. Термін та порядок проведення змагань

1. Змагання проводяться з 26 по 28 квітня 2000 року на базі Кременецького педагогічного коледжу імені Т.Г.Шевченка. День заїзду – 25 квітня до 16.00.
2. Змагання – командні. Однак в кожному їхньому виді визначається кращий гравець, а також найстарший за віком учасник.
3. Кожний учасник може брати участь в змаганнях з усіх видів спорту.

III. Учасники та організатори

1. До участі у змаганнях з видів спорту у складі збірної команди на третьому етапі допускаються штатні викладачі НаУКМА, його філій та коледжів.
2. Загальний склад збірної команди навчального підрозділу з усіх видів спорту – 10 осіб, з них не менше 3-х жінок.
5. Відповідальність за підготовку місць проведення змагань з видів спорту покладається на Кременецький педколедж.

IV. Програма змагань

1. Волейбол.	3. Шахи.
2. Міні-футбол (футзал).	4. Настільний теніс.

V. Керівництво проведенням змагань

Керівництво підготовкою та проведенням змагань покладається на Головну суддівську колегію, до складу якої входять представники усіх підрозділів КМА, що беруть участь у змаганнях.

VI. Визначення переможців

У змаганнях виборюються:

- командно-особиста першість з окремих видів спорту;
- загальнокомандна першість третього етапу.

В командній першості з окремих видів спорту переможці визначаються згідно з положеннями про види змагань.

У разі рівності очок у двох і більше команд, перевага надається команді, яка має більшу кількість перших, других, третіх місць з видів змагань.

У разі рівності очок у двох і більше команд з видів спорту переможець визначається за результатом зустрічі між тими з них, хто має:

- кращу різницю забитих та пропущених м'ячів у всіх іграх;
- більшою кількістю забитих м'ячів.

У випадку рівності очок у трьох і більше команд, перевага надається у такій послідовності:

- за результатами зустрічі між ними;
- за кращою різницею забитих та пропущених м'ячів у іграх між ними.

VII. Заявки на участь у змаганні

Заявка на участь у змаганнях за встановленою формою (див. додаток 1) затверджується керівником навчального закладу і подається в мандатну комісію за місцем проведення змагань на першому засіданні представників команд. До заявки додається паспорт і трудова книжка.

Заявка на участь з окремих видів спорту (див. додаток 2) подається безпосередньо перед змаганнями.

Попередня заявка на участь у змаганнях за формою 1 подається віце-президентові НаУКМА до 3 квітня 2000 року.

VIII. Нагородження переможців

Команди, що посіли перші місця в окремих видах змагання нагороджуються кубком та медалями. Переможці загальнокомандної першості нагороджуються кубком.

Команди, що посіли перші, другі та треті місця в змаганнях з окремих видів спорту, нагороджуються дипломами.

Найкращі гравці з кожного виду спорту нагороджуються дипломами та цінними подарунками.

Дипломом та цінними подарунками нагороджуються також найстарші з учасників змагань (чоловік і жінка).

IX. Програма змагань, склад команд та умови проведення змагань з окремих видів спорту

Змагання з окремих видів спорту проводяться згідно з діючими правилами за коловою системою, а номери їхніх учасників визначаються жеребкуванням.

Допускаються зміни у Положенні про проведення третього етапу та змагань з окремих видів спорту, узгоджені на засіданні представників команд.

ВОЛЕЙБОЛ

Змагання проводяться серед чоловічих команд (як виняток дозволяється грати у змішаному складі) за новими правилами з трьох партій. Заявочний склад команди – до 8 осіб. Склад команди – 6 учасників.

Загальне керівництво та відповідальність за підготовку та проведення змагань з волейболу покладається на суддівську колегію, до складу якої входять: головний суддя, головний секретар та судді (представники команд).

2.00
MSP

Місця команд визначаються за сумою очок, набраних командою в результаті зіграних зустрічей. За перемогу нараховується 2 очка, за поразку 1 очко, за неявку – 0 очок. При рівній кількості очок у двох і більше команд місця розподіляються так:

- за більшою кількістю перемог у зустрічах між командами-претендентами;
- за кращим співвідношенням виграних та програних партій у зустрічах між командами-претендентами;
- за кращим співвідношенням виграних та програних партій в усіх іграх;
- за кращим співвідношенням забитих та пропущених м'ячів у зустрічах між командами-претендентами;
- за кращою різницею забитих та пропущених м'ячів в усіх зустрічах;
- жеребкуванням.

МІНІ-ФУТБОЛ

Змагання проводяться серед чоловічих команд (як виняток дозволяється гра команди у змішаному складі).

Загальне керівництво та відповідальність за підготовку та проведення змагань з міні-футболу покладається на суддівську колегію, до складу якої входять: головний суддя, головний секретар та судді (представники команд).

Змагання проводяться згідно з "Правилами гри з футболу" (видання 1998 р.). Гра проводиться у два тайми по 20 хвилин з п'ятихвилинною перервою.

Заявочний склад команди – до 7 осіб. Склад команди – 6 осіб.

Місця команд визначаються за сумою очок, набраних у результаті зіграних зустрічей. За перемогу нараховується 3 очка, за нічию – 2 очка, за поразку – 1 очко, за неявку очки не нараховуються.

При рівності очок у двох і більше команд місця розподіляються так:

- за більшою кількістю перемог;
- за результатами особистих зустрічей;
- за кількістю забитих м'ячів в усіх зустрічах;
- за кращою різницею забитих та пропущених м'ячів;
- жеребкуванням.

НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС

Заявочний склад команди – до 5 осіб. Склад команди – три гравці, з яких обов'язково одна жінка.

Загальне керівництво та відповідальність за підготовку та проведення змагань з настільного тенісу покладається на суддівську колегію, до складу якої входять: головний секретар та судді (представники кафедр).

Місця команд визначаються за сумою очок, набраних у результаті зіграних зустрічей. За перемогу нараховується 2 очка, за поразку – 1 очко, за неявку – 0 очок.

При однаковій кількості очок у двох і більше команд місця розподіляються так:

- за результатами зустрічей між командами-претендентами;
- за кращим співвідношенням виграних та програних партій у зустрічах між командами-претендентами;
- за кращим співвідношенням виграних та програних партій в усіх іграх;
- за кращим співвідношенням виграних та програних очок у зустрічах між командами-претендентами;
- за кращим співвідношенням виграних та програних очок в усіх зустрічах;
- по першій ракетці;
- жеребкуванням.

ШАХИ

Мінімальний склад команди – 1 шахіст і одна шахістка. Змагання проводяться за коловою системою.

Загальне керівництво та відповідальність за підготовку та проведення змагань із шахів покладається на суддівську колегію, до складу якої входять: головний суддя, головний секретар та судді (представники кафедр).

Місця команд визначаються за сумою очок, набраних у результаті зіграних зустрічей. За перемогу нараховується 3 очка, за нічию – 2 очка, за поразку – 1 очко, неявка – 0 очок.

При рівності очок у двох і більше команд місця розподіляються так:

- за результатами зустрічей між командами-претендентами;
- за кращим співвідношенням виграних та програних партій у зустрічах між командами-претендентами;

36272 177

UKMA Library * Book

0692562

- за кращим співвідношенням виграних та програних партій в усіх іграх;
- по першій дошці;
- жеребкуванням.

Х. Медичне забезпечення змагань

Медичне забезпечення змагань покладається на Кременецький коледж.
Кожний вид змагань має проводитись у присутності лікаря, явку якого забезпечує Кременецький педколедж.

ХІ. Штрафні санкції

За порушення даного Положення команда навчального закладу дискваліфікується з усіх видів спорту.

Додаток 1

ЗАЯВКА

на участь у змаганнях збірних команд штатних викладачів вищих
закладів освіти *НаУКМА*
26-28 квітня 2000 року

№ п/п	Прізвище, ім'я	Рік народження	Посада	Дозвіл лікаря
1.	Петрук Олександра	1948	доцент	(підпис)
2.	Василенко Людмила	1961	проректор	(підпис)

Керівник навчального закладу
Лікар
Завідувач кафедри фізичного виховання

підпис
підпис
підпис

В. Войтенко
П. Дорошенко
Л. Сахнюк

м. _____, 20 квітня 2000 р.

Додаток 2

ЗАЯВКА

на участь у змаганнях з ..... між збірними командами штатних викладачів
вищих закладів освіти навчально-наукового комплексу *НаУКМА*
26-28 квітня 2000 року

№	Прізвище, ім'я	Рік народження	Посада	Дозвіл лікаря

Керівник навчального закладу
Лікар
Завідувач кафедри фізичного виховання

підпис
підпис
підпис

(прізвище)
(прізвище)
(прізвище)

м. _____, ... квітня 2000 р.